

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
Megjelenik hetenkint kétszer, csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

Földbirtokosok, bér- lők és uradalmak	200 holdig	1/2 q	buza egyenértéke
	500	1	"
	1000	2	"
	2000	3	"
	3000	4	"
Résztulajdonosok, vállalatok	azon föld	5	"
Résztulajdonosok, vállalatok	3 q	buza egyenértéke	
1 q buza egyenértéke novemberi fizetésnél			500,000 K.
Egyéb tagok részére évi tagdíj	4 aranykorona		= 60,000 K.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt
Kiadásért felelős: **Szilassy Zoltán**
az OMGE igazgatója
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**
Társzerkesztő: **Bothmeyer Imre**

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: József 51-05

Idelgyenes előfizetési ár az előfizetési díj utólagos kiegészítésének fenntartásával:

OMGE-tagoknak:		Előfizetőknél:	
Egy évre	200,000 K.	Egy évre	320,000 K.
Félévre	100,000 "	Félévre	160,000 "
Negyedévre	50,000 "	Negyedévre	80,000 "

Külföldre a fenti árak kétszerese
Előfizetést csak naptári negyedévekre fogadunk el
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telef.: József 99-32

TARTALOM:

- Külföldi állatok vámmentes behozatala. (K. T. S.)
- Többtermelés a törpebirtokon. (Báth József.)
- Ne rakjuk a trágyát szarvasba. (Schrecker János.)
- Az arankutisztítás problémája. (e. Dörner Béla.)
- Somogy varmegye hidegrerüi lótenyésztésének fejlesztése. I. (Petraček Béla.)
- Új rendeletek.
- Dohánytermelési heruházási hitel.
- Fegyver közlemények.
- Társaság, kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.

Tárgysorozat:

- A szakosztály újra alakulása.
- A birtokviszonyok és földreform statisztikája. Előadó: **Konkoly Thege Gyula** dr. miniszteri tanácsos, a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal mezőgazdasági osztályának vezetője.

Vendégeket szívesen látunk.

Budapest, 1925. október hó 22.

Somssich László gróf s. k.
az OMGE elnöke.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEI.

Felhívás

az országos Széchenyi-ünnepségen való részvételre.

Széchenyi István gróf korszakalkotó munkássága kezdetének századik évfordulója alkalmából I. évi november 8-án (vasárnap) délelőtt Budapesten, az Országház-téren, több Széchenyi István grófnak a Ferenc József-téren emelt szobra előtt nagyszabású országos ünnepség lesz, mellyel a társadalom hálás kegyeletét óhajtja ieróni nemzetünk nagyja iránt.

Széchenyi István gróf működése a magyar mezőgazdaság fejlesztését is erőteljesen felkarolta, a lótenyésztés, selyemtenyésztés, vízszabályozás fellendítése az ő nevéhez fűződik, valamint a gazdasági társadalmi szervek megalakulása is. Az ő javaslatára létesült a „Lófuttató Társaság“, melyből utóbb az „Állattenyésztő Társaság“, majd az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ lett és Széchenyi István gróf volt az, aki az OMGE akkori székházára a **Köztelek** elnevezést javasolta.

A százéves évforduló alkalmából gazdasági társadalmunk, de különösen az OMGE is az ünneplők sorába lép, hogy haláljának Széchenyi szobrának megkoszoruzásával külső jelét is adja. Felhívjuk tehát az OMGE t. tagjait, hogy az országos Széchenyi-ünnep alkalmából november 8-án délelőtt 9 órára a Köztelek-en gyülekezni és az OMGE küldöttségéhez minél nagyobb számban csatlakozni sziveskedjenek. A Köztelek-ről egyesületünk képviselője az ünnepség színhelyére testületileg fog felvonulni.

Budapest, 1925. okt. 29-én.

Somssich László gróf s. k.
elnök.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
közgazdasági szakosztályának
és a Magyar Gazdaszövetségnek

együttesen folyó évi november hó 6-án délután 5 órakor az OMGE székháza tanácstermében (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz. I. em.) tartandó

gyűlésére.

Külföldi állatok vámmentes behozatala.

Az utóbbi hónapokban egyre sürűbben a felszínre bukkann egyes kereskedelmi és ipari körök részéről az a kívánság, hogy a kormány tegye lehetővé nagyszabású tranzit-állatvásárok létesítését, amelyek újból a nemzetközi állatkereskedésem gőcpontjává tennék Budapestet és óriási előnyöket biztosítanának a magyar közgazdasági életnek, anélkül, hogy a mezőgazdaságra nézve bármilyen hátrányt jelentenének.

Ha tisztázzuk a fogalmakat és a tranzit-vásárok tetszetős mázát kissé megvizsgáljuk, azonnal előjön a lényeg: az olesóbban termelő szomszéd államok állatanyagának vámmentes beengedése. A tranzit-vásárt nem kell külön kérelmezni, ma sincs semmi akadály annak, hogy jugszsláv, vagy román állat a pesti vásárookra jöjjen és onnan tetszés szerint esetleg tovább kiszállítsassék. A hangsúly azonban azon van, hogy vámmentesen engedessék be, ami ugyan a pesti vásárok nagyobb forgalma révén valóban előnyös lehet egyes kereskedelmi és ipari tényezőkre nézve, de fölötte hátrányos lenne az amugy is értékesítési nehézségekkel küzdő magyar mezőgazdaságra nézve.

Ha az ilyen értelemben felfogott tranzit-vásárok szövívőinek állítása — hogy tudniillik ezek a mezőgazdaságra nézve nem hátrányosak — helytálló, akkor ezekből a fogyasztókra nézve érdemleges előny nem származik. Hosszabb időszakban valóban nem jelenthet a fogyasztásnak előnyt a vámmentes külföldi állatbehozatal, mert állatkezelésük lévén, a hazai állatáraknak mindenkor a világgiaei színvonal alatt kell állaniok. Nem is az általános árszínvonal letörésétől fél a magyar mezőgazdaság, hanem a hazai piac elrontásától, a kereslet és kínálat közötti arányok még kedvezőtlenebb eltolódásától, az állandó nagy áringadozásoktól, a spekuláció mesterkedéseitől és más ilyen, inkább technikai jellegű következményektől és bajoktól.

Hamis az az érv, hogy a vámmentes behozatal megengedése esetén a külföldön a mi állatkezelésünk javára enyhül annyiban a verseny, mert Bécs, Prága stb. helyett Budapestre tódul a román és jugszsláv állat, mi elfogyaszthatjuk ezt a gyengébb minőségű külföldi anyagot és annál többet vihetünk ki a mi jobb minőségű anyagunkból.

Elsősorban kérdés az, hogy a külföldi anyag a nagy fogyasztási központok helyett rövidlátóan tényleg egy termelő országot, egy kivüli piacot fog-e

felkeresni. De kérdés az is, hogy fog-e valóban annyival több állat tölünk kimenni —, mint amennyit a behozatal anyagának többlete kitesz és nem fog-e ennek lebonyolításában olyan torlódások előállni, amelyek egyes kisebb időszakokban teljesen lerombolják a belső piacot. Ezért elméleti értékű lenne az a kötelezettség — amit egyes tényezők a vámmentes állatbehozatal megengedésének ellenében elvállalni hajlandók —, hogy ugyanannyi állatot kivisznek, mint amennyit vámmentesen behoznak, mert hiszen enélkül is állandóan megy ki tölünk egészen tekintélyes számban állat külföldre. De különben — még ha a többletkivitel gyakorlati ellenőrzését meg is tudnák esetleg oldani — nem sokat segít rajtunk, ha néhány ezer darab állattal többet tudunk kivinni — az értékesítés szempontjából mégis csak legfontosabb belső piac szétrombolása árán. Ami pedig a minőségi csere előnyeit illeti, ehhez sem lehet nagyobb reményeket fűzni, mert a külföldi nagy piacokra a szomszéd államokból most is a legjobb anyag kerül ki (Romániából az u. n. „export-sertés“ külön forgalom, jóval magasabb jégzett jómínőségű sertés!), viszont a pesti állatvásárookra eddig sem jött valami sok kivitelre különösen alkalmas legelsőrendű áru, mert az a tranzitó jelszó megvalósítása nélkül is inkább a fizetőképesebb külföldi piacokra igyekezett eljutni.

Ezeknek a tranzitó elnevezésű törekvéseknek egy külön és az utóbbi napokban fölötte időszerű váltága a szalámigyárak kikészítési akciója, ami alatt az értendő, hogy Jugoszláviából és Romániából vámmentesen sertéshúst akarnak behozni, azzal a kötelezettséggel, hogy ennek megfelelő mennyiségű szalámit fognak majd kivinni. Indokolásul azt hozzák fel, hogy a magyar sertéshusanyag drágább lévén, nem tudnak másképpen versenyezni a szomszéd államok szalámigyáraival, amelyek tudomásunk szerint különben részben a magyar szalámigyárak érdekeltségébe tartoznak.

E kérdés helyes elbírálásához nem szükséges más, csak a mi sertéspiacunk helyzetének ismerete. Az utóbbi hetekben a hazai és külföldi fogyasztás máris nem tudja felvenni hízott sertés kínálatunkat, a sertésárak egyre lejjebb esnek, a legutóbbi vásárokon a legjobb hízott sertésért is már csak 20,000 koronát lehetett elérni a pesti piacon. A vidéken pedig egészen potom árért lehetett jó hízott sertést venni. Az árak rohamos esésében része van ismét a tömegpszichózisnak, amely az eső árakra a félig kész sertések tömeges felküldésével reagált a fogyasztás egyidejű visszahúzódása mellett, úgy hogy a helyzet megnyugodtával — amit elsősorban a hizlálók figyelmesebb viselkedésének kell elősegíteni — bizonyára megfelelőképpen kiegyenlítődnek az állatárak. Számolni kell mégis azzal, hogy az általános jó kukoricatermés mellett minden országban nagy lesz a sertéskínálat és lanyha lesz a piac. A téli hónapokban az élő sertéseken kívül még jelentős mennyiségű sertés is fog érkezni a piacokra. Önkéntelenül is felvetődik tehát az a kérdés, hogy ki fogja megvenni, hol lehet értékesíteni sertéshustermelésünket, ha még a szalámigyárak is külföldi húst hoznak be? A szalámigyárak kérése valóban nem időszerű,

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

Telefon: 107-84, 129-14, 129-15

FIÓKOK:

Sopron: Állatvásárpénztár, Sopron. Sörgöncim: Vásárpénztár Sopron
Wien: „MAGALÉR“ Viehverwertunges Gesellschaft m. b. H. Wien, St.-Marx.
Sörgöncim: „Magalér“ Wien

! ! **Gazdasági társadalmi intézmény** ! !
! ! **Hizlálási hitelekkel előnyös feltételekkel folyósítunk** ! !

Meghívásra szakértőnk a helyszínre kiküldjük

Foglalkozik:

Szarvasmarha, sertés, juh, is, továbbá 510t árú adásvételével belső és külföldön, bizonyítványi értékesítésével
Alintézkeltetmények címzések:
Szarvasmarha, borjú és juhoknál: Budapest-Ferencváros-Markhávasártér,
Sopron, Wien, St.-Marx.
Sertésoknál: Budapest-Ferencváros-Sertésvásártér, Sopron, Wien, St.-Marx
Huszállítványok és 510t árú: Budapest-Központi vásárcsarnok

Mindennemű állatkezelést legelőnyösebben lebonyolítunk

Mai számunk 12 oldal.

Ennek a számnak ára 4000 K.

nagyon is korai. 20,000 koronás pesti sertésárak esetén nem lehet olyan nagy az árkülönbözet a külföldi hus javára, hogy hazai árúból ne lehessen számit készíteni. Megbízható értesülésünk szerint Romániában 1 kg. I-a sertéshus ára 44-45 lei vidéken; ehhez jön még kg.-kint 8 lei kiviteli illeték, 3-4 lei fuvar-, rakodási stb. költség, úgy hogy a román hus Pestre szállítva vám nélkül 57-58 leibe kerül, ami 19,000 koronának felel meg. A jugoszláv áru még ennél is drágább. Ezzel szemben e héten Budapesten lehetett már kapni 20,000 koronáért sertéshust, vidéken pedig megfelelően még jóval olcsóbban. Azt pedig ma még egyáltalában nem lehet tudni, hogy a téli hónapokban milyen lesz az árviszonylat.

Különben, ha a szalámigyáraink üzeme olyan, hogy minden évben csak külföldi nyersanyag feldolgozása mellett boldogulhat, akkor elveszti természetesen magyar mezőgazdasági ipar jellegét és éppen olyan üvegházi növényvé válik, mint a többi külföldi anyagra épült iparág. Vajjon hová fejlődnek a dolgok, ha a többi mezőgazdasági iparágak is követnék ezt a példát, a szeszgyárak kijelentenek, hogy csak az olcsóbb lengyel burgonya vámmentes behozatala mellett tudnak szeszt főzni és így tovább.

A tranzitó állat-, hus- stb. forgalom megvalósításához a fogyasztóknak komoly érdekei nem fűződnek, egyes szűkebb érdekeltség hasznára válhatnak ugyan, de ezt még nem lehet olyan jelentős közérdeknek tekinteni, amely miatt a magyar mezőgazdaságot és állattenyésztést könnyen fel lehetne áldozni. Nem tételezzük fel, hogy bármelyik hivatalos tényező a magyar mezőgazdaság jelenlegi nehéz helyzete mellett vállalni merné a felelősséget az olcsón, szanalási terhek nélkül termelő országok versenyének vámmentesidőszabadtítása esetén bekövetkező fejleményekért. Ha az állatértékesítés helyzete valami nagyon rózsás volna, akkor esetleg megpróbálhatna még valaki a tranzitó címen való kockázatos kísérletezést, de a jelenlegi helyzetben — amidőn ismét a saját zsrunkban való megfulladás veszélye kísért — valóban merész játék lenne ez.

Tudomásunk szerint a földművelésügyi minisztérium eddig — éppen állattenyésztési és állatértékesítési helyzetünkre való tekintettel — mereven elzárkózott az eléje terjesztett hasonló tárgyú kérések és kívánságok teljesítése elől. Reméljük, hogy a tetszetős jelszavakkal nem engedi magát ezután sem elcsábítani, továbbra is kitart helyes álláspontja mellett, azt a kormány keretében is a kellő eréllyel érvényesíteni fogja és így megvédi a magyar állattenyésztést válságos helyzetében a vámmentes állat- és husbehozatal kiszámíthatatlan súlyu következményeitől.

K. T. S.

Többtermelés a törpebirtokon.

Mult év november havában a Budapesti Hirlapban megjelent cikkemben e kérdésről többek között a következőket irtam:

„Ma már késői dolog a földreform ellen hadakozni. Törvényerőre emelkedett s végrehajthatik. S ha káros és végzetes következményeire rámutatunk, ne azért tegyük, hogy összetett kezekkel, kárörvendő mosollyal szemléljük jóslataink beteljesülését, hanem, hogy a segítés módzatait kutathassuk.”

Az új törpebirtokosokon, kik „önhibájukon kívül” jutottak földbirtokhoz, sürgősen segítenünk kell, életképtelen üzemiüket életre kell kelteni, azt jövedelmezővé kell tenni s őket az uzsora karjaiból meg kell menteni. Mert ha nem segítünk, vagy a segítség elcsúszik, a földműves tömegek menthetetlenül a nyomor s azután az agrárbolsevizmus mélységeibe süllyednek.

S amint látom, ha egyáltalán lehet segíteni, akkor megint csak ama sokat támadott osztály lelkes és önzetlen tagjai fogják kezüket nyújtani, akikkel a földreform során úgy bántak el, mintha hazaárulók, lázadók, felségsértők lettek volna, vagy legalább is bűnös uton jutottak volna vagyoniukhoz. A gazdasági társadalmi egyesületekbe tömörült „börkábátosokra”, „ezerholdasokra” s az ő „hü csatlósáikra” gondolok, kik mindig elől vannak akkor, midőn hazafias áldo-

zatkészségről, teremtő munkáról és valódi önzetlen segítségéről van szó.

Röviden, a gazdasági egyesületek munkakörét a törpebirtok jövedelmezőségének, termelése fokozásának kérdésével ki kell bővitenünk.

Idézett cikkemben másutt azokat irtam:

„A gazdasági egyletek feladata leendő továbbá, hogy népies motoros szántó és erőszolgálató szövetkezeteket létesítsenek.”

A vezetésem alatt álló egyesület ezt a tervet végre is akarja hajtani s nem rajtunk mulott, hogy e-ideig sikert felmutatni képesek nem voltunk. A rendkívül súlyos gazdasági válság, a mezőgazdasági népesség teljes eladósodása s az ennek következtében mutatkozó csökkenő vállalkozó kedv megoldhatatlan nehézségeket ökoznak; hitel nincs, illetve megfizethetetlen.

Mindazonáltal nem vesztjük kedvünket s ezuton hozzuk az illetékesek tudomására tervünket, abból az alkalomból, hogy a „Köztelek” f. évi 79. számában már hasonló szellemű cikk is megjelent, melynek minden szavát magamévá teszem.

A „Köztelek” írja „Szántógépszövetkezetek” létesítésére gondol, mi „Gépiüzemi Szövetkezet” címet adnánk alapításainknak, melyek a helyi hitelszövetkezet keretében, alaptőkeemelés útján, vagy önállóan, de egy országos szövetség irányítása mellett alakulnának.

A szövetkezet tagja minden földbirtokos, gazdálkodó lehet. Célja: „Kis- és törpebirtokosok termelésének, jövedelmezőségének fokozása (tekintettel a földreform révén földhöz jutottakra).”

A bérigákkal történő uzsora megszüntetése traktorbeszerzés révén, mely hivatva van a törpe- és kisbirtokosok földjeit felszántani, tárcsázni, a termését előcsépleni, lemorzsolni, fuvarozást teljesíteni stb.” (A szövetkezet céljáról szóló ismertetést szöszterint idéztem előmunkálatunkból, melyből látható, hogy alapeszménk teljesen ngyanaz, mint a Köztelek írójáé.)

A helyi szervezetek tagozata a következő lehetne: Az igazgatást a tagok sorából választandó igazgatóság és intéző-bizottság végzi; hivatásos üzeme-vezetőt és könyvelőt alkalmaznak. Az üzemevezető szövetkezeti tag, okleveles gépész legyen, ki a gépek karbantartását saját költségén végezteti, javadalma-zása kizárólag holdpénzekből, mazsapénzekből adódik, úgy, hogy neki áll érdekében a gépek jókarbantartása. Ilyen műhellyel bíró gépész minden községben található. A könyvelő teendőit fix fizetés ellenében mellékfoglalkozásként végezhetné (pl. tanító stb.).

Községünkint a tagok száma arányában egy vagy több „üzemi egység” állítatik fel, mely áll egy traktorból (Cormick, Hofherr és Schrantz vagy hasonló gyártmány) egy cséplőszekrényből, egy pótkocsiból, egy tengerimorzsolóból, egy fafűrészből és (csanádi viszonyok között) egy cirokfejtőből, valamint tartalékreszekből, olajos vashordókból, esetleg egy vizeslajtól stb.

Ilyen egység helyi viszonyaink között minden 250 kat. hold lejegyzett terület után állíthatók fel s minden kat. hold után 1-1 1/2 milliós üzletrész jegyzendő be. (Aszerint, hogy az „üzemi egység” összeállításának költségei mennyire fognak rugni.)

Minden üzletrész tulajdona feljogosítja birtokosát egy kat. holdnyi terület egyszeri felszántására és egyszeri feltárcsázására, termelésnek előcséplésére s egyéb aránylagos szolgáltatásokra a „legkedvezményesebb” díjért. Tulajdonát képező egyéb földek szántását, termelésnek előcséplését „kedvezményes” díjért kívánhatja, de csak akkor, ha a „legkedvezményesebb” szolgáltatások után erre idő jut.

Idégeneknek üzemi szolgáltatásokat rendes díjszabás szerint végez a szövetkezet.

A „legkedvezményesebb” díj 50%, a „kedvezményes” díj 25% engedményt nyújtana a rendes díjszabásból, melyet minden idény elején az igazgatóság szabna meg.

A tiszta jövedelemből az igazgatóság, üzemevezető és könyvelő jutalmat kapnak, a fennmaradó összegből a tagok az általuk teljesített munka arányában visszatérítést kaphatnának, a többi tartalékoltatik.

Az üzem beosztása a következő lehetné (Csanád-

ban): március 1-től május 15-ig szántás és tárcsázás, május 15-től július 15-ig fuvarozás, morzsolás, favágás stb., július 15-től szeptember 1-ig cséplés, szeptember 1-től kifagyásig szántás, tárcsázás, azután cirokcséplés, morzsolás, fafűrészelés és fuvarozás.

Az üzem szervezése olymódon történék, hogy a szántandó területek 2 vagy több területileg összefüggő „szakasz”-ra osztatnának fel. Hogy az üzemi évben a szántás mely szakaszon veszi kezdetét, azt sorshuzás dönti el. Ugyanígy előre megállapítatik a cséplőszék helye is s az, hogy ki mely, mily szérure rakodjék.

Az üzemterveket az igazgatóság dolgozza ki, ami a legfontosabb teendője, mert célszerűtlenül összeállított üzemterv az üzleteredményt károsan befolyásolhatja.

Az illetékes gazdasági egylet az alakulásnál támogatja a szövetkezetet, hatóságoknál eljár, hitelt eszközöl ki, segítséget, tanácsot nyújt a gépek beszerzésénél s egy igazgatósági helyet köt ki magának, hogy ellenőrizhesse a szövetkezet működését, nehogy eredeti közérdekű céljától eltérjen.

Az állam a következő támogatást nyújthatná: Elsősorban olcsó hitellel könnyíthetné meg a gépek beszerzését s ezek szállításánál fuvarkedvezményt nyújthatna. Adókedvezményt vagy mentességet biztosíthatna a Szövetkezeteknek.

Állami beavatkozással vármegyénkint 1-2 mintaszövetkezetet létesíthetne, mely a szervezet kipróbálására volna alkalmas és siker esetén buzditó példaként hatna. Mert a gyakorlatnak kell megmutatnia, hogy a szervezet életképes leendő s a mai inséges gazdasági viszonyok között nem kívánhatjuk a kisgazdaközönségtől, hogy saját bőrén, kísérleti nyúl szerepére adja oda magát. Viszont siker esetén az egyének boldogulását s a többtermelést egy nagy léppel előbbre vihetnők.

Csekély erőmhez mérten vázoltam a „Gépiüzemi Szövetkezetek” alapeszméjét s terveinket a szervezést illetőleg. Arra kérem a gazdatársadalmi és szövetkezeti mozgalmakban járatos gazdatársainkat s a szakembereket, tegyék e tervet megfontolás tárgyává, szóljanak hozzá, világítsák meg a tökeszükséglet, üzem- és fenntartási költség és üzemszervezés, valamint az országos hálózat kiépítésének kérdéseit.

Ha tervünk végrehajtható, akkor a többtermelésnek előre nem látható arányu szolgálatot teszünk, fellendítjük a mezőgazdasági gépipart és sok-sok kis- és törpe-exisztencia sorsán segítünk.

Kunágota.

Ráth József.

NÖVÉNYTERMESZTÉS

ÉS MÜTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Gyárfás József.

Ne rakjuk a trágyát szarvasba.

Mindinkább általános szokássá válik az istállótrágyának a telepről szarvasokba és csak onnan a szántóra hordása, vagyis „ráérő” időben a trágyának odakészítése, ahol arra szükségünk lesz. A gazda, aki így osztja be a munkáját és trágyázását, büszke is arra, hogy trágyája már ott van jó előre a tábla mellett, amelybe kerülni fog. Szomszéd, ha arra hajtát, elismerően bólint és ha a vasuti ablakból látjuk a szépen megrakott és leföldelt trágyaszarvat, rámondjuk, hogy ez jó gazdaság. Hát ha még szépen be is van a szarvas ültetve tőkkel, amely — tavasztól őszig — jól be is árnyékolja!

Ezzel az általánosan elterjedt véleménnyel szemben az igazság az, hogy a szarvasarakás által mindama költség és munka, amelyet a trágya kezelésére fordítottunk, nagyrészt kárba vész. Hogy a szarvas rakását, mint a trágya közbenső állomását a telep és a szántóföld között, eddig nem igaz kifogásolta a szakirodalom, ennek oka az, hogy úgy tekintette ezt, mint egy megengedhető kisegítőt, ha a gazda nem tud magán másképp segíteni.

FORDSON-TRAKTOR

raktárról azonnal szállítható

HALTENBERGER VILMOS

a FORD-gyárak autorizált képviselője

Telefon: 68-15 Budapest, VI., Nagymező-ú. 19.

Speciális mezőgazdasági gépek: Oliver-ekék, tárcsásberonák, tárcsás sziketek, fűkaszáló, burgonyakiszedő, kőr-fűszaberezés

CHINON

Vértetvek, pajzstetvek ellen:

ENDA

téli permetezésre, lombhullás után.

GYÓGYSZER- ÉS VEGYÉSZETI TERMÉKEK GYÁRA R.-T.

TELEFON: 85-30, 133-54, 163-36

ALMOLA

sebhelyek bekenésére.

UJPEST.

Téli araszolók (zöld hernyók) ellen:

HIBERNA

enyvgyűrű.

Október—novemberben kell a téli araszolók ellen védekezni.

Lassankint azonban ez a szükségkisegítő — kényelmi okokból és talán, mert senki sem kifogásolta — oly általánosan elterjedt, hogy már szinte szerves része lett a trágya kezelésének: nem kivétel többé, hanem országsszerű bevett gyakorlat.

A szarvas rakásával a gazda elvetette a trágyázás beosztásának egész gondját egy a vetésforgó kidolgozása, mint a munka beosztása tekintetében. Így aztán — a trágyaszarvas rakásának divattá válása óta — lépésről-lépésre odafejlődött a dolog, hogy a trágya túlnyomó része csak egyszer évente kerül, ősszel, őszi szántás előtt — kapások alá — a földbe. Nem pedig, amint az helyes volna, évente négyszer, féllegérett, háromhónapos körében.

Enek aztán az a káros következménye, hogy a trágya mennyisége a szarvasban tovább is állandóan fogy.

Számos megfigyelés és kísérlet tanulsága szerint a trágya mennyiségében az érés és raktározás alatti apadás, megbolygatás nélkül és igen jó kezelés esetén

3 hónap alatt	25%
6 " " "	35%
9 " " "	40-42%
12 " " "	43-50%

Ez az apadás azonban a szarvasba rakás által nagyobb lesz, mert a trágyához az átrakás által ismét levegő jut, miáltal a baktériumok tevékenysége élénkül és az erjedés fokozottabb mértékben folytatódik.

A fokozottabb baktériumtevékenység által azonban a nitrogénben való veszteségek is sokkal nagyobbak lesznek. Hisz a telepről való elvívéskor és kizalbarakásakor a szó szoros értelmében kiszellőztetjük a trágyát.

Nagyon helyesen mutat rá erre a körülményre Györgyey Adolf dr. a „Köztelek” 1923. évi 59. számában megjelent cikkében, amidőn arra figyelmeztet, hogy a trágyát így háromszor szellőztetjük. Akkor, amidőn az istállóból a telepre visszük, amidőn onnan a szarvasba rakjuk és végül, mikor a szarvasból a szántóra visszük ki.

E három érintkezése a levegővel a legkárosabb, amidőn a szarvasba kerül, mert a szántón azután már jó helyen van, de a szarvasban tovább erjed.

Györgyey Adolf dr. ezért úgy oldotta meg gazdaságában a kérdést, hogy egyáltalán elhagyta a trágyatelepet és az istállótrágyát — kombinált szalma- és tőzegalmozással — egyenesen a trágyázandó tábla mellé „Kastl”-rendszerű trágyakazlakba rakja. Így egy szellőztetést — a telepről a szarvasba — elkerül és az egyszer már jól légmentesített trágyát nem bolygatja meg ismét.

Egyszermind megoldja a trágyakihordás kérdését is, egyenletesen egész évre osztva el azt.

Szükséges ezért egyszer nyomatékosan rámutatni arra, hogy a trágya szarvasbarakása, mint általános gyakorlata és alkatrésze a trágyakezelésnek helytelen és legfeljebb mint kivételes intézkedés engedhető meg.

Hogy miért terjedt el olyan általánosan, annak kettős az oka.

Először, amikor a trágya legalkalmasabb a kihordásra, tehát három-, legfeljebb négyhónapos korában, rendszeren nincs készen, a trágyázásra szabadon, az a táblánk, amelyre az szánva van, másodsor, mert a trágyahordási munka nehezét, a fuvarozás nagyobbik felét akkor akarja a gazda elhatározni, amikor nincs a gazdaságban szorgos munka. Két igen nyomatékos gazdasági ok és természetes, hogyha a gazda azt hiszi, hogy a szarvasbarakás helyes, hogy ezáltal trágyája jól van konzerválva, e szempontokból intézi gazdaságát és nem gondol arra, hogy trágyája kedvéért vetésforgóját, munkabeosztását másképpen rendezze el.

Ha azonban belátta, hogy a gazdaság, a szarvasbarakás és ott hónapokon át való raktározás által a trágya mennyiségében 15-30%-ot veszít, vagyis évente ennyivel kevesebbet trágyázhat, keresni fogja és meg is fogja találni a módját annak, hogy ezt a károsodást elkerülje.

Az első okát a szarvasrakásnak — hogy nincs kellő időben szabad táblánk — a vetésforgó némi módosításával kiküszöbölhetjük.

Modern gazdaságaink rendszeren csak kapások alá

trágyáznak, mert ki van mondva, hogy ezek hálálják meg legjobban a közvetlen istállótrágyázást. A kapások alá pedig rendszeren ősszel, őszi szántás előtt trágyáznak, Télen, illetve kora tavasszal már csak inkább azok a homoki gazdák trágyáznak, akik nem félnek a tavaszi szántástól, amelyet a télen kihordott trágya tesz elkerülhetetlenné.

Hogy a trágyát többször vihessük ki, több változatosságot kell a trágyázandó növényekbe vinni. Nagyon jól meghálálják a trágyát a gabonaneműk is ott, ahol a megdüléstől nem kell félni. Esetleg középkötött talajon sem szabad visszariadni a trágya tavaszi alászántásától sem. Hisz ez végeredményben csak néhány holdnyi terület és ha — ami elegendő — a trágyát csak sekélyen, 3-4 hüvelyknyire szántjuk alá, ezt a sekély szántást még kötött talajon is el bírjuk művelni és nem is szántjuk ki vele tulságosan a talajt.

Az őszi trágya egy része, az, ami november végéig kihordásra kész, még ősszel alászántható. Télen nem igen hordhatunk trágyát, mert akkor nem bírjuk azonnal alászántani. A télen termelt trágyánkat tehát kora tavasszal kell kihordanunk. Bár télen a szarvasrakás nem oly nagy baj, mert akkor a baktériumtevékenység ugyanis szünetel. Csak azután tavasszal földbe kerüljön a trágya. Különben nyár elejéig, június végéig nem kerül a földbe, vagyis 6-7 hónapossá lesz.

Ennek elkerülésére igyekezzünk a tavaszi trágyázásnak is módját ejteni. Kihordhatjuk tavasszal a téli trágyát kapások alá, vesszünk esetleg egy tábla későbbi vetésű tengerit, trágyázzuk meg vele a esalamadét stb. Sőt ne riadjunk vissza a trágya érdekében egy csekély fekete ugartól sem. Jó az némely helyen más szempontokból is.

A tavasztól aratásig összegyűlt trágya részére egy kis fejtöréssel szintén találhatunk azonnal helyet. Korán lekerülő takarmányfélék után azonnal trágyázhatunk. Igen jó szolgálatot tehet e tekintetben a takarmánynak vetett őszi rozs vagy rozsos borsó. Ez az igénytelen takarmánynövény utolsó évben, trágyázás előtt is nagy mennyiséget ad és a kizalbarakás előtt lekaszált rozs-széna keményítőértéke egyenlő a jó réti szénával. Ezután a korán lekerülő takarmány után azonnal van egy táblánk, amelybe a következő évben kapás jöhet és amelyet júniusban — tehát a legalkalmasabb pihenő időben — már trágyázhatunk. Őszi árpa után, tarlókuktatásra 2-3 héttel szintén mehet nyárutón a trágya. Augusztustól kezdve azután sorra szabadulnak fel a táblák.

Némi gondtal tehát ez a kérdés megoldható. A sok figyelembe veendő tényező közé a trágya földbekerülését is bele kell, mint fontos tényezőt iktatnunk és vetésforgónkat némi csekély változtatásokkal ennek megfelelően rendezhetjük be.

A második ok, amellyel a szarvasbarakás szükségességét megokolják, az, hogy szarvasokba akkor vihetjük ki a trágyát, amidőn az iga ráér, szorgos munkaidőben azután azt már csak hirtelen szét-hordjuk a táblán.

Azt hiszem, hogy ez az egész időben való nagy megtakarítás a legtöbb esetben csak önámítás. Ott, ahol kisvasut van, teljességgel az. Pedig hányszor látni hónapokig a kisvasut mentén lehányt istállótrágyát a táblák szélén szarvasokban! Gazdasági vasutal ellátott gazdaságban a szarvasrakás egyenesen rossz szokás.

Azután számtalanszor a majortól 5-600 méternyi távolságban látunk szarvasokat. Ez sem megtakarítás. Az az időnyereség, amely az ily néhány száz méternyi kisebb utban rejlik, nem érdemli meg a kétszeri fel- és lerakásra, a szarvasrakásra, a beföldelés stb.-re fordított munkát és költséget. Még akkor sem érdemelne meg, ha a trágya megbolygatása és hosszú időig való tárolása egyéb fent leírt nagy hátrányokkal nem járna.

Igazi — szorgos munkaidőbeli — megtakarítást szarvasrakás által csak ott érünk el, ahol a trágyázandó táblánk 1 1/2-2 km.-nyire, vagy még messzebb van a trágya termelési helyétől.

Természetesen a teoretikus erre azt mondja, hogy ily messze a majortól nem szabad táblánkat Jennie,

oda valami kis majort, hodályt rideg jószág részére kell legalább is építeni, miáltal a kérdés meg van oldva. Sajnos, a gyakorlatban ez nem oly egyszerű; mai napság különösen nem. Ott azonban, ahol ily végleges megoldás nem lehetséges, még mindig kár a trágyát előbb a majorudvarban kezelni és azután szarvasba rakni a trágyázandó tábla mellé.

Önként kínálkozik ily távol eső táblák trágyázásánál a Györgyey Adolf dr.-féle megoldás, amely szerint ily távol fekvő helyekre a telepen való kezelés nélkül naponta hordjuk ki a friss trágyát — esetleg nagy munkaidőben nem — és ott a „Kastl”-rendszer szerint rakjuk rendes kazalba.

Természetes, hogy ott is jobban szeretem a rendes trágyatelepet. Ezért, ha van ily távol fekvő birtokrészünk, osszuk azt fel annyi táblára, ahány év alatt az egész birtokunk megtrágyázódik. Ezáltal már több, 5-6 évre osztjuk be ezt a kellemetlen munkát. Ezután létesítsünk ott megfelelő helyen egy egyszerű trágyatelepet, amelyre naponta visszük ki a trágyát. Mivel ott taposó állatunk nincs, kezeljük „Kastl”-rendszer szerint. Jobb, véglegesebb és végeredményben olcsóbb megoldás ez, mint a trágyaszarvas.

Az utóbbi években gyakran hallottam oly kijelentéseket, panaszokat, hogy a trágyamennyiség régi tapasztalati adatai nem egyeznek, a könyvekben lévő számok sem. Kevesebb a trágya. Erre minden alkalommal megkérdeztem, hogy elég volt-e a szarvas trágyája a táblára, amelyre szánva volt? Sohasem volt elég! Pedig, amikor a trágyakazalba hordták, szekér szerint jól kiszámították, hogy a táblára mennyi trágya kell.

A gyakorlati tapasztalatnak, hogy kevesebb a trágyánk, mint amennyire számítottunk, a gyakorlati oka a szarvasrakásban és az istállótrágya 6-9-12 hónapig való tárolásában rejlik.

Mindaz, amit elmondottam, természetesen csak ott és akkor fontos, ahol és amidőn a trágyát rendszeren és okszerűen kezelik. Ott, ahol trágyakezelés nincs és az istállótrágya csak akkor részeseül az első teregetésben, taposásban, amidőn a szarvasba kerül, örömmel üdvözlöm a szarvas mint trágyakonzerváló eljárását. Itt azután a szarvas jobb, mint a semmi és csak a hosszú tárolás ellen lehet kifogás.

A végső következtetés az elmondottakból az, hogy az istállótrágya kezelése egy jól megépített trágyatelep révén nincs elintézve. Sőt még avval sincs, ami pedig még fontosabb a telepnél, ha a trágyát a telepen tényleg gondosan kezeljük. Az istállótrágya kérdése a gazdaságban csak akkor van helyesen megoldva, ha azt a gazdaság üzemébe szervesen, mint fontos és megbecsülendő tényezőt beállítjuk és üzemtervünkben a trágya megővésének és gyarapításának szempontjait teljesen figyelembe vesszük.*

Schrecker János.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Dégen Árpád dr.

Az arankatisztítás problémája.

Hogy a herefélék kellemetlen és kártékony parazitájának, az arankának miért adták a botanikusok ezt a szép nevet, azt talán aranysárga színű „fonalából” (szárából) lehetne megmagyarázni. (A németek sokkal helyesebben nevezték el „here-selyemnek”, Klee-Seide-nek.) Az aranka ugyanis a középkorban szőkehajú nőknek volt a keresztneve, talán a régi latinnyelvű népek ama szokása után, hogy a szőkehajú leányokat nevezték el keresztnevükön „Amáliá”-nak, aranyhajú-nak.

A botanikusok tehát arankának nevezték el ezt az élődi gyomot, mely a gazdának nem hoz aranyat, hanem azt elviszi tőle, ha herésében befészkelődik. A magyar falusi nép méltóbb nevet adott neki, mikor „here-kosznak” nevezte el. Erdélyben a székelyek, kik kiterjedten termelik az ő klímájuk alatt kitünően diszlo lóherét, az arankát „fecske-

*) Rovatvezetőnk választát a cikkre egyik legközelebbi számunkban fogjuk közölni. Szerkesztőség.

FORDSON-TRAKTOR azonnal szállítható raktárunkból

MELIS és PINTER, SZOMBATHELY a FORD MOTOR COMP. autorizált képviselője.

MELIS és PINTER, Budapest, V., Széchenyi-u. 3.

MAGO-MOBIL VILAGHIRÓ AGGREGATJAINKAL meglevő GAZDASÁGI KISVASUTJÁT MOTOROS-ÜZEMRE átalakítjuk!

TEHERAUTÓK MOTOROS LOKOMOTIVOK SZÁNTÓGÉPEK, MOTOROK GAZDÁKNAK HITELRE!

TESSÉK ISMERTETÉST KÉRNI TÁVIRATI CIM: 7832

MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR R-T. DAIMAGPUCH. BUDAPEST AUSTRO-DAIMLER-MÁG-PUCH TELEFON: 5-72

Magyarország eladási központja: BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 9.

fonálnak" hívják és itt le nem irható káromkodással emlegetik, ha szép üdén és sűrűn beállott herevetésükben „beütött“ a feckszónál, mert hiszen Udvarhely, Háromszék, Maros-Torda megyékben termelt lóheremagot a külföldi magkereskedők nemcsak kitűnőnek tartották, de bizonyos százaléku „auf“-fal is vásárolták export célokra, de csak akkor, ha nem volt nagyszemű arankával fertőzve. (A kisszemű arankával a vevők nem sokat törődtek, mert azt ki tudták rostálni a lóherénél apróbb, tehát a szitán áteső szemei miatt.)

Régi hazánkban a hereféle magvak kivitele elég jelentékeny volt és tekintélyes összegek jöttek be hozzánk annak ellenértékéből „jó“ külföldi valutában. A vöröslóheremagot Erdély és Felsőmagyarország termelte inkább, a lucernamagot pedig főleg Dunántul és az Alföld. Hogy fogalmunk legyen arról, hogy a heremagvak kivitelének statisztikai adatai hogyan alakultak, Kováts Agoston dr. földműv. miniszteri tanácsos szíveségéből az alábbi adatokat közlöm:

	Lucerna- mag	Vörös- lóheremag	Egyéb lóheremag
kivitel méter mázsákban			
1910.	11,752	47,653	9,610
1911.	8,315	41,586	8,227
1912.	7,934	39,981	10,521
1913.	4,845	38,584	12,425
1914.	3,334	29,334	8,365
1915.	2,507	19,859	5,637
1916.	679	1,856	12,367
1917.	3,035	44,175	22,752
1918.	7,208	963	6,544
1919.	590		5,749
1920.	7,360		28,619
1921.	10,143		11,647
1922.	15,876		4,905
1923.	13,780		15,851
1924.	11,491		24,866
1925. I-VIII. hónapokban	730	946	8,677

Ha azt kérdezi valaki, hogy mi ezekből számokból a tanulság? Annak azt felelnék, hogy a régi szép hazánk évi 690 vagonos heremagkivitele az ország megcsontításával erősen lecsökkent ugyan, de ma már ismét föl vittük 363 vagonra, aminek mindnyájan örülhetünk. Igaz, hogy a mai kivitelünkben nem tesz ki a legértékesebb vöröslóheremag oly nagy kontingenst, mint azelőtt és helyette a kisebbértékű díborheremag terjeszkedik ki, tehát az export pénzbeli értéke nem oly szép, mint azelőtt volt, de azért örüljünk ennek is és igyekezzünk a jövőben is ebben az irányban tovább.

Mint kiváló tudósunktól, Dégen Árpád dr.-tól tudom, heremagkivitelünknek az utóbbi években nagy akadály volt a nagyaránkúság nagy mértékben való elterjedése. A gazdák hanyagsága és a vetőmag bevásárlásakor tanúsított gondatlansága (mindig a legolcsóbb magot veszik, legszívesebben azonban saját termésű, nagyon fertőzött magjainkat vetik el) okozta azt, hogy heremagjainkat a kereskedelem nem értékeli abban a mértékben, amelyet az országunk területén termő mag egyéb jó tulajdonságai mellett (telállóság, bő hozam stb.) megérdemelne. Az arankamag eltávolítása a kereskedelemnek igen sok veszélyeséget és költséget okozott, sok esetben pedig a nagyaránkúság teljes kitisztítása lehetetlen volt.

Mindezek szép dolgok, de nem újak a beavatottak előtt. Nem is ezekért fogtam tollat, hanem azért,

*) Az erdélyi szászok hereföldjei feltűnő tiszták (arankamentesek) voltak. A vetőmag bevásárlásával nagyon vigyáztak, előbb megvizsgáltatták; legtöbbször azonban saját, tiszta magjukat használták fel vetésre. Egészen más képet nyújtottak azonban az oláh és sajnos, a magyar (székely) kézen levő földek. Ezek tele voltak arankával s utóbb a nagy aranka is nagyon elterjedt Erdélyben. Nagy-Magyarország legértékesebb lóheremagja az erdélyi szászok kezéből került mag volt, utána következett a bánsági sváb termelők magja, akik szintén nagyon ügyeltek földjeik tisztaságára s az esetleg fellépő arankafoltokat gondosan irtották.

Rovatvezető.

hogy egy a termelőket és kereskedőket kiválóan érdeklő és szerintem nagy horderejű és örvendetes magyar találmányról, a Schönwiesner Kálmán-féle elmés aranka-kiválasztó gépről adjak az olvasóknak hírt. A föl talaló urat vadászatokon ismertem meg és szívesen tettem most eleget annak az óhajának, hogy „találmányát“, melyen ő éveig törte — különben is okos — fejét, én tartisam keresztvize a „Köztelek“-ben. Ez az oka, hogy most a szokott és nekem otthonos tárgykörömtől eltérve, más földekre mentem a tollal barázdát szántani.

Hogy az aranka nemcsak azzal okoz kárt, hogy a szépen besűrűsödött vetéseket teszi tönkre szerte-szét kuszó szálaival, hanem azzal is, hogy az oly értékes hereféle magvakat fertőzi meg, azt mindannyian tudjuk. Azt is tudja minden „Köztelek“-olvasó, hogy a kisszemű aranka távolról sem oly ártalmas, mint a nagyszemű, mert míg a kisszemű arankamag kisebb lévén a lóhere és lucerna magjánál, a tisztító szitákon áthullik, addig a nagyszemű aranka magvának alakja, színe, nagysága, sulya annyira hasonló a lóhere magvához, hogy még nagyítóüveg alatt is csak gyakorlott szemű szakember képes attól megkülönböztetni, így ezt már nagyon bajos a lóheremagból kiválasztani és eltávolítani.

Mint kiváló tudósunk, Dégen Árpád dr. írja, a gyakorlatlanabb (kezdő) vetőmagvizsgálókat régebben úgy tanították be a magyar állami vetőmagvizsgáló állomáson az aranka kikeresésébe és föl ismerésébe, hogy a vizsgálandó lóheremintát krétaporral keverték, mikor az erdeiesebb fölületű arankamagra több fehér por ragadt rá, mint a simább fölületű lóheremagra, és így az arankamagvak élénk fehér színűknél fogva könnyebben föl ismerhetők válnak.

Erdélyi működésem idején, midőn a volt székelyföldi miniszteri kirendeltség részéről a lóheretermelésnek a falusi kisgazdák között való elterjesztésén dolgoztunk Kóós Mihály dr. vezérlete alatt és évenként elég sok lóheretvetőmagot osztottunk ki kedvezményes áron, magam is megtanultam az arankavizsgálat elemeit, hogy a megvásárlásra küldött mintákból, az ott rejtetesen elterjedt arankafertőzöttség miatt ki tudjam választani a jobban, vagy kevésbé fertőzöttet. Magamról tudom tehát, hogy az arankavizsgálatokba nem úgy „pici-pácsi“ módra (dobutcai jelszóval, „uk-muk-fuk“) tanul egykönnyen bele az ember.

Miután az arankával fertőzött heremag adásvételét a mezőrendőri törvény is tiltja, másrészt, mivel a „nagyaránkúság“ heremagot nem is lehet mindenkor eladni, de ha el is lehet adni, akkor is jóval alacsonyabb áron lehet tőle megszabadulni, így érthető, hogy az arankamag tisztítás problémájának megoldásán már évtizedek óta törtek a fejüket bel- és külföldi szakemberek.

Nálunk — mint tudom — a múlt század 80-as éveiben szerkesztette az első arankatisztító gépet Thallmayer Viktor, a Magyaróvári Gazdasági Akadémia tanára. Teleki Aurél gróf erdélyi (konczai) földesur szintén szerkesztett egy kitűnő arankamentesítő gépet, majd Baris Ferenc budapesti gépgyáros foglalkozott ezzel a problémával. Mint Dégen Árpád dr. velem közölni szíves volt, Baris voltaképpen a Teleki-féle gépet egyszerűsítette és ő tőle vette át Kollerich Pál és fia eég azt az arankatisztító gépet, amely a rostaszerkezetű gépek közt ma is a legjobb, mert a kis-arankamagot tökéletesen, a nagyaránkamagnak pedig hozzávetőleg 60%-át szedi ki az áruból.

A kisszemű aranka eltávolítása tehát ma már nem okoz gondot, mert ezt a modern konstrukciójú elmés gépekkel nagyobb nehézség nélkül el tudják a heremagvakból távolítani, de annál nehezebben megoldható probléma maradt a heremaghoz teljesen hasonló nagyságu és sulyu nagy aranka kiválasztása. A kérdés megoldása pedig eléggé izgatja az embereket, mert érzik a külföldön és belföldön is, hogy ez nemcsak dicsőséget, de pénzt is hoz a szerencsés föl talalónak.

A sokféle próbálgatás és tervezgetés között eddig egy angol kisasszony, Miss Bedell találmánya okozott nagy feltűnést az egész világon. Találmánya abban áll, hogy a heremagot vastartalmu porral

keveri össze és egy erős villamos mágnespatkó magához rántja az arankamagvakat a heremagból, mivel a vasporból több rakódik az erdeies fölületű arankamagra, mint a simább fölületű heremagra, tehát az arankamag a mágnes vonzóerejére erősebben reagálóvá válik. Erről az érdekes szerkezetéről Dégen Árpád dr., a m. kir. vetőmagvizsgáló állomás vezetője beszámolt angliai tanulmányutja során a „Köztelek“ 1924. évi szeptember hó 14-iki számában, tehát az olvasók előtt ez a kérdés nem újság. Azért irtam előbb az angol hölgy — erős angol tőke hatalmas támogatásával föllendített — találmányáról, hogy „eddig“, mivel magyar koponyák ennél olcsóbban, gyorsabban és tökéletesebben dolgozó szerkezetet találtak föl.

Schönwiesner Kálmán gépe ugyanis egy érdekes véletlen megfigyelésen alapszik. Náday Lajos, a vetőmagvizsgáló állomás egyik fiatal tisztviselője, ugyanis mint arról annak idején Dégen Árpád dr. 1922-ben egy külföldi kongresszuson beszámolt — ama megfigyelést tette, hogy az arankás heremag bizonyos magasságból kemény fölületre leejtve, a kapott ütésre másként ugrik az egyik és másként a másik. Az arankamag ugyanis testének a heremagtól eltérő (kisebb) rugalmassága miatt a leesésnél kapott ütésre alig reagál, míg a lóheremag, testének nagyobb rugalmasságánál fogva, mint a lapda: ugrik.

Schönwiesner gépében megfelelően állított válaszfalak segítségével a kétféle mag különféle ugrását arra használják ki, hogy a kétféle mag különválasztható. A gépnél eredeti találmány azonban az, hogy az ugratás ügyesen van összekombinálva triórök működésével.

Schönwiesner gépét természetesen bemutatta Dégen Árpád dr.-nak, aki azt ki is próbálta és mint a kapott írásban olvassom, „a gép bebizonyította még a nagy mértékben fertőzött lóheremagnak tisztítási lehetőségét is. A biztonság — írja Dégen dr. — amellyel a gép ezt a célt eléri, minden várakozásunkat felülmulta és nem kételkedünk abban, hogy az eddig ismert arankamentesítő gépeket ebben a tekintetben hátrébe fogja szorítani“. Kiváló tudósunk emez írása szerint tehát Schönwiesner gépevel jól és sikeresen vizsgált le és most a minőségi próbát jó eredménnyel letéve, a mennyiségi próba van még hátra, hogy a gép mint egy új csillag tünjön föl a magyar mezőgazdaság horizontján.

Soraím írása közben kaptam azt az örvendetes hírt, hogy pár nap előtt a gép a mennyiségi, azaz a teljesítőképességi próbát is sikeresen állotta ki néhány nagyobb magkereskedő és magtisztító telep vezetőjének jelenlétében és így most mi sem áll utában annak, hogy erős tökélerdeieség nyujjon alá a kitűnő magyar találmány nagyobbarányu gyártásának és az egész világon való elterjesztésének.

e. Dorner Béla.

LÓTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Dührmann Henrik.

Somogy vármegye hidegvérű lótenyésztésének fejlesztése.

(Az OMGE állattenyésztési szakosztályának folyó évi szeptember hó 27-én Kaposvárot rendezett vándorgyűlésén tartott előadás.)

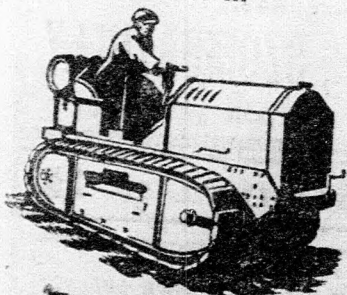
I.

Az OMGE állattenyésztési szakosztályának kiintetű felhívására a somogymegyei hidegvérű lovat fogom ismertetni. Mielőtt azonban e tárgy lényegére térnék, engedjék meg, hogy egy kissé visszatekintsek az ezelőti időkre.

Somogy vármegyében a múlt század 70-es és 80-as éveiben még majdnem kizárólag melegvérű lovat tenyésztettek. És pedig olyan melegvérű lovakat, amelyek híresek voltak nemcsak Magyarországon, hanem a külföldi kereskedők is boldogok voltak, ha a régi híres kaposvári lóvásárról jó somogyi lovakkal felpakkolva térhetek haza. Büszkesége volt ez a ló urnak, szegénynek, szeretettel ápolta, gondozta azt

LÁNC TALPAS

28 és 50 HP

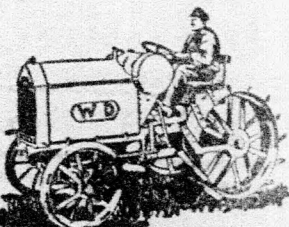
WD-TRAKTOROK

35 HP MOTOREKÉK 80 HP

WD-„HANOMAG“ legjobb német gyártmányu traktorok. LÁNC TALPAS vagy KERÉKES kivitelben és különböző lóerőteljesítménnyel. Mindenkinék módjában áll gazdasága alkalmasabb traktorra költségmentesen tesztünk ajánlatot, gazdaságuk üzemviázonjának helyszíni megtekintése után. Kérjen árajánlatot! Állandó nagy raktár WD-gépekben és alkatrészekben!

„LIGO“ R.-T., BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 31.

TELEFON: 184-II
Szágyonyaim: LIGORT, BUDAPEST

KERÉKES

28-32 HP

N
FEGYV
BUDA

WEIS
csepli
kormár
ekealkatré
batoson m
magas
és benz
szívógáz

1919. évtől
mutat s 192
van a várm
Ugyanekk
nak Murak
neket, ug
délyezett és
hidegvérű
száma 1925.

mindenki és együtt tudtak örülni egy-egy kiváló példánynak. Ez még az ősmagyar természet megnyilvánulása volt, azé a büszke lovasnemzeté, amely együtt élt a lovával, együtt volt vele nyomorban és bőségben, együtt harcolta végig győzedelmesen a fél világot és együtt védte meg ezer évig Nagy-Magyarországot.

Igaz örömmel készült abban az időben az egész vármegye a hetesi, később kaposmérői lóversenyekre és voltak-e büszkébb, boldogabb emberek mint azok a kiscsázdák, akiknek lovai I. díjat nyertek.

Ebbe a boldog korbá beleszólt a modern civilizáció. Először a gőzszekér formájában. Megkezdődött a vármegyében a magyaranyu vasutépítés s ezzel megszűntek a hosszutávú kocszások és teherfuvarozások. Amiből pedig Somogy vármegye kiscsázdáinak nagyrésze élt és amihez okvetlen szükség volt a régi szívós kitartó és hosszú távokat játsza csináló magyar lóra. Ahogy itt egyrészt megszűnt az ok, amely indokolta, sőt szükségessé tette a melegvérű ló tartását, másik oldalán jelentkeztek a nehezebb megélhetési viszonyok. Ugyanekkor a földművelésügyi kormány elkövette azt a nagy hibát, hogy megengedte az urbéreszek közlegelőinek részbeni felosztását. Ezzel azután megszűnt a csikók ménesbéli nevelése, aminek viszont az lett a következménye, hogy az istállón nevelt csikó vásárlásától a katonaság idegenkedett. Így a kiscsáza csikóit nehezen és alacsony áron tudta csak értékesíteni. Ezzel szemben látta azt, hogy az a pár uradalom, amely már akkor is foglalkozott hidegvérű ló tenyésztésével és a szomszédos Muraköz kiscsázdái is, milyen nagy áron értékesítik lovaikat.

Mindig többen és többen mentek át Muraközbe, a csatortnyai és szentilónai őszi vásárokrá és hozták a muraközi választott csikókat, később kancákat és méneket is. Ezzel megindult a lavina, amely két év alatt elsöpörte a melegvérű lovat a köztenyésztésből. Tehát ezt a muraközi lovat tekinthetjük a somogy megyei nehéz ló egyik ősanjának. Ez hozta ugyanis vele fajtájának hibáit is, de még is ezek leszármazottjai még a jobb anyag közé tartoznak. A muraközi behozatal mellett azonban megkezdődött a meglévő melegvérűek, köztük nem egy esetben a az ugynevezett somogyi mokány ló keresztezése hidegvérű ménekkel. Az ilyen ellentétek keresztezése azután szomorú eredményt hozott. A földművelésügyi kormány látva a hidegvérű ló rohamos terjedését és látva, hogy annak gátat vetni már nem tud, 1897-ben a fedezett állomások keretein belül legelőször Visonta községnek ad két hidegvérű fedező mént. 1898-ban Hedrahely, Kutas, Nagydobsza és Visonta községnek ad összesen 6 darabot. Ezután 1899-től 1911-ig ez a szám kettő és hat között variálódott. Ezek a mének nőri fajta importménék voltak. 1912-ben egy nagyobb belga (ardeni) importra szánja reá magát a földművelésügyi kormány és egyben ezeket a méneket vállalkozóknak adja ki. Ezeknek a vállalkozóknak kiadott mének száma:

1912. évben	21 darab
1913. "	30 "
1914. "	39 "
1915. "	40 "
1916. "	36 "
1917. "	34 "
1918. "	33 "

1919. évtől kezdve a mének száma, sajnos, apadást mutat s 1925-ben már csak 18 darab állami mén van a vármegye területén.

Ugyanekkor már magánosok is erősen importálnak Muraközből, Karinthiából és Belgiumból méneket, úgy hogy 1912. évben már 174 darab engedélyezett és nyilvántartott magántulajdonban levő hidegvérű mén van a vármegye területén. Ezek száma 1925. évig a következőképpen variálódik:

1913. évben	167 darab
1914. "	160 "
1915. "	132 "

1916. évben	120 darab
1917. "	123 "
1918. "	125 "
1919. "	111 "
1920. "	119 "
1922. "	143 "
1923. "	252 "
1924. "	231 "
1925. "	235 "
	308 "

Igy az 1912. év fontos határkő a somogy megyei hidegvérű ló történetében. Mert a fenti állami intézkedések, valamint a magánosok által is erősen megindított belga (ardeni) import és ezek ivadékai erősen javították a tenyészanyagot.

A hosszú háború a meglévő anyagban, azt mondhatom, semmi kárt nem okozott, sőt, mint a lószorozóbizottság egyik értékmegállapító tagja, évről-évre megállapítottam, hogy mindig jobb és jobb anyag jön a szemlére. Ebben nagy érdeme volt a megye területén működő katonai szorozóbizottság tagjainak, akik az értékesebb kancákat sohasem sorozták be.

Az utolsó két évben a mének importálása Belgiumból oly nagy mértékben indult meg, hogy most már meg van a remény arra, hogy rövid időn belül az itthon nevelt ménekkel együtt elegendő és jóminőségű apaállat fog a tenyésztők rendelkezésére állani.

Ez volna röviden a köztenyésztésben levő hidegvérű ló előállításának története.

Bármennyire az a célom, hogy ismertetésem rövid legyen, mégis kénytelen vagyok még az uradalmi tenyésztetere is kitérni, annál is inkább, mert ezek némelyike erős befolyással volt és van a köztenyésztés lovainak fejlesztésére.

Elsősorban is felemlitem Széchenyi Géza gróf erdőeszkönyvi tenyésztet. Ez már 1862-ik évben keletkezett, 5 drb karinthiai import kancával és 2 drb percheron-ménből. 1882-ben újból 2 drb percheron-mén importáltott, 1905-től pedig könnyebb fajta ardeni ménekkel fedeztetett. Ezidőszert 56 drb anyakancájuk van. A ménesikők nagyobb részben választott korukban lesznek eladva.

Ehhez hasonló származású és minőségű Széchenyi Frigyes gróf somogytárnócai tenyészete.

Tekintve mindkét uradalom jó anyagát, kár, hogy nem foglalkoznak nagyobb mértékben ménneveléssel, mert éppen a percheron vér volna leginkább hivatott a lazakötésű, rosszmozgású somogy megyei hidegvérű ló javítására. Mint ménnevelő tenyészteteket fel kell említenem Hoyos Miksa gróf nemetladi, a Mezőgazdasági és Ipari R.-T. kaposvári és Halápi Oszkár böhönyei gazdaságát.

Hoyos Miksa gróf tenyészete 1900-ban kezdődött muraközi kancákkal és percheron-ménnel. 1906-ban azonban átment tisztavérű belga tenyészetre. Ennek alapanyagát először Seyler Ferenc gróf morvaországi tenyészeteiből, később pedig Belgiumból szerezte be. 1907. óta a köztenyésztésnek eladott 25 drb fedező mént és 36 drb ménesikőt.

A Mezőgazdasági és Ipari R.-T. hidegvérű ló-tenyészete 1891-ben vette kezdetét muraközi kancákkal és import belga ménnel. Pár év alatt ók is átmentek a tisztavérű belga ló tenyésztésre és ennek alapanyagát ók is Seyler gróf morvaországi tenyészeteiből, majd Belgiumból szereztek be. Különös sulyt helyeznek a tenyésztésben a nagytestű belga jellegű mének nevelésére s hogy ez a törekvésük nagy részben sikerült, igazolják, hogy ménlovaik több esetben lettek tenyészkiállításokon kitüntetve. Jelenlegi állománya az uradalomnak 240 drb anyakancá és 4 drb tenyészmen.

Lipótfá-Bánya. (Somogy m.) Petracsek Béla.
(Folyt. köv.)

LÓTENYÉSZTÉS:
2 kötet
Írta: **DÖHRMANN HENRIK**
Ára 112.000— és postaköltség. Beszerzhető a „Patria” r.-i. könyvosztályában, Budapest, IX., Üllői út 25. sz.

Uj rendeletek.

A mezőgazdasági jelzálogkölcsönök illetékedvezménye. — A vagyonválságbuza novemberi egyenértéke. — Vámok árfolyampótléka. — A vámgabona értékelése. — Hadikölcsönkötvények szelvényeinek beváltása. — A testnevelési bélyeg az év végéig érvényesek. — Vámköteles áruk küldése levélben. — Az alföld fásításáról szóló törvény végrehajtása.

A mezőgazdasági jelzálogkölcsönök illetékedvezménye.

Most, hogy a 22 millió aranykoronás hosszulejárata mezőgazdasági jelzáloghitel folyósítása végre megkezdődhetett, egyidejűleg megjelent és folyó hó 1-én életbe is lépett a pénzügyminiszternek 6700. számú rendelete, mely a mezőgazdasági ingatlanokra nyújtott záloglevélkölcsönökkel kapcsolatos illetékedvezményeket állapítja meg. A pénzügyminiszter ezzel a rendeletével igen jelentékeny könnyebbséget biztosított a hitelre szoruló gazdáknak s betetőzte vele a hitel biztosítása körül végzett eddigi érdemes munkáját.

A rendelet elsősorban megállapítja, hogy a hosszulejárata mezőgazdasági hitelek érdekében legutóbb folytatott tárgyalások és történet intézkedések általában azt vették számításba, hogy a pénzügyminiszter a kölcsönvevővel szemben 8%-os árfolyamon számolhatják el és a visszafizetés iránt oly feltételeket szabhatnak, hogy a kölcsönök 35 év alatt évi 7%-os kamat s a kölcsön névértékének 0.74524%-át (vagyis nem egészen 3/4%-át) tevő évi állandó kezelési jutalék mellett együttvéve 4%-os előzetes felévi részletekben törlesztendő.

Ezután kimondja a rendelet, hogy a pénzügyminiszter a mezőgazdasági hitelek nyújtását tőke rendelkezésre bocsátásán kívül illetékedvezményekkel is elő kívánja mozdítani. E célból a pénzügyminiszter él az 1925. évi IX. t.-c. 15. §-ában és az 1925. évi XXXIII. t.-c. 12. §-ában részére megadott felhatalmazással, amelyek alapján a záloglevélkölcsönök felmerülő kötelezvényi, engedményi, telekkönyvi bejegyzési és nyugta-illetékekre nézve, valamint ezzel kapcsolatban — az 1923. évi XXXII. t.-c. 7. §-a alapján — a telekkönyvi beadványok illetékére nézve a következőket rendel el f. hó 1-től számítandó érvénnyel:

a) A záloglevélkölcsönről kiállított kötelezvény az eddigi II. fokozati illeték helyett a záloglevélkölcsön névértéke után számítandó 0.5% mérsékelt illeték alá esik.

b) A záloglevélkölcsönnek telekkönyvi bejegyzése az eddigi 1% illeték helyett 0.5% mérsékelt illeték alá esik.

c) A záloglevélkölcsönnek engedményezéséről kiállított okirat 20,000 K. állandó összegű illeték alá esik, amely azonban a kölcsön névértékének 0.5%-át meg nem haladhatja. Az ilyen engedményezésnek a telekkönyvi bejegyzése illetékmentes.

d) A záloglevélkölcsön törlesztési részleteiről és kamatairól kiállított nyugták után az eddigi II. fokozati illeték helyett 0.5% illetéket kell fizetni, az egyszerre kimutatott törlesztési részletek és kamatok együttes összege után.

Az eddig együttvéve 6.5%-ot kitevő illetékekre tehát Bud János dr. pénzügyminiszter e méltányos rendelkezése folytán 1, illetve 1 1/2%-ra mérséklődik, ami teljesen megfelel a mezőgazdasági érdekeltség részéről előterjesztett kívánalmaknak. A rendelet egyuttal arról is gondoskodik, hogy ez a jelentős illetékedvezmény csak olyan záloglevélkölcsönökre terjedjen ki, melyeknek feltételei a jelen rendelet bevezetésében körülírt feltételekkel megegyeznek, vagy azoknál kedvezőbbek; vagy ha a kölcsön feltételei a bevezetésben körülírt feltételeknél valamivel kedvezőtlenebbek ugyan, de azért még olyanok, hogy az ilyen kölcsönök illetékedvezményekkel való támogatása közhiteli szempontból indokolt. Hogy valamely záloglevélkölcsön-típusra a fentebb felsorolt illetékedvezmények alkalmazhatók-e, azt a pénzügyminiszter állapítja meg. Az egyes pénzügyintézetek részéről nyújtott záloglevélkölcsönök tehát csak akkor részesíthetők a felsorolt illetékedvezményekben, ha a pénzügyintézet a záloglevélkölcsön folyósításának részletes feltételeit a pénzügyminiszternek előzetesen bejelentette és a pénzügyminiszter a bejelentett feltételek mellett nyújtandó kölcsönökre vonatkozólag az illetékedvezmények alkalmazhatóságát a pénzügyintézethez leiratban előzetesen megállapította.

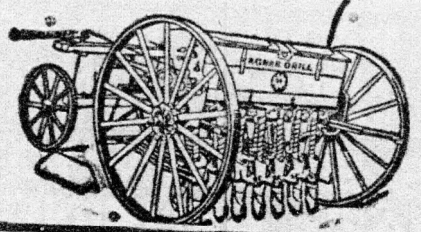
Az illetékedvezményben részesített zálogkölcsönök után a kötelezvényi, az engedményi és a telekkönyvi bejegyzési illeték megállapítására elsőfokon a m. kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatal illetékes. Ez a kivételes illetékesség fennáll akkor is, ha az egyes pénzügyintézetek által nyújtott záloglevélkölcsön a pénzügyminiszter nem részesíti az előirtaknál terhebb feltételei miatt illetékedvezményben.

Végül kimondja a pénzügyminiszter rendelete, hogy a zálogjogok bejegyzése iránt a telekkönyvi hatósághoz inté.

NIMROD
FEGYVER- ÉS LŐSZERKERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST, VI., RÉVAY-U. 20.

Állandó nagy raktár mindennemű kész
töltények, lőszeresek, töltényhüvelyek
és ólomserétben, vadászfegyverek,
pisztolyok és revolverek

WEISS MANFRED AGÉL- ÉS FÉMMŰVEI R.-T.
Csepeli gyárában amerikai módszerrel készült tüköracél
kormánylemezes egytetemes acéleket,
ekekalktrészeket, acélboronákat, fogatoskapákat, sima- és rögtörőhengereket, szabatos működő AGRAR-DRILL vetőgépeket, szecska- és répvágókat, magasnyomású háti permetzőket, cseplőgarnitúrákat, gőz- és benzínlokomobilokat, gőzmagánjárákat, legjobb szerkezetű szívógázmotorokat, 160 lóerő teljesítményig, ajánl az

AGRARGLOBUS
MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, IV., Egyetem-utca 1. szám.
Távírási cím: AGRARGLOBUS BUDAPEST
TELEFON: József 153-54,
József 153-76.

zett valamennyi beadvány után lerovandó beadványi illeték nem lehet több 1 millió K-nál; továbbá, hogy ugyanannak a jelzálogjognak különböző telekkönyvi hatóságok területén lévő több ingatlanra való egyetemleges bejegyzését kérelmező kérvénye után a teljes beadványi illeték csak az első kérés után rovandó le, a többi jelzálogok telekkönyvi hatóságaihoz intézett kérések pedig egyenkint az alapbeadvány illetékének 1/10 részét viselik.

A vagyonváltásbuza novemberi egyenértéke.

A 143.382. számú pénzügyminiszteri rendelet a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő buza árát a törvényben adott felhatalmazás alapján a földművelésügyi miniszterrel egyetértéssel f. évi november havára szóló érvénnyel q-kint 350,000 K-ban állapítja meg.

Vamok arfolyampótléka.

A 145.669. számú pénzügyminiszteri rendelet értelmében f. hó 1-től 14-ig bezárólag vámok és mérlegpénzek fizetése alkalmával, amennyiben a fizetés nem aranyban, hanem más törvényes fizetési eszközökben történik, 1 aranykoronát továbbra is 14,500 papirkoronával kell számítani.

A vámgabona értékelése.

A pénzügyminiszter 140.969. számú rendelete értelmében a malmok által f. é. november havában természetben megkeresett vámgabonának az általános forgalmi adó kirovása alapján veendő átlagos ára q-kint a következők:

buza	350,000 K.
rozsa és kétszeres	250,000 "
árpa	267,000 "
zab	250,000 "
kukorica	280,000 "
köles	240,000 "
tatárka (hajdina)	260,000 "
ocsu és konkoly	165,000 "

Hadikölesönkötvények szelvényeinek beváltása.

A pénzügyminiszter 144.649. sz. rendelete arról intézkedik, hogy az 1915. november 1-i keltezésű, III. kibocsátású hadikölesönkötvényekhez tartozó folyó hó 1-i szelvények az 1926. május 1-én esedékes szelvények hiányában célszerűségi szempontból a szelvényeken irt érték kétszeres összegében váltandók be. Ugyanis egy múlt évi július 1-i pénzügyminiszteri rendelet kimondta, hogy a magyar államadóssági címleteknek ugyanabban a költségvetési évben esedékessé váló két féle szelvénye az első szelvény esedékessége alkalmával egyszerre váltandó be. Amde a szóbanforgó hadikölesönkötvények a f. hó 1-i kamatszélvény az utolsó szelvénye, új szelvények pedig még nem adták ki, minél fogva a kötvényszerződéses az 1926. május 1-i szelvényt nem nyújthatják be beváltás céljából. Ezért intézkedett egy a pénzügyminiszter, hogy a november 1-i szelvény kétszeres összegben váltassék be, a szelvényutalvány alapján pedig 1926. nov. 1-től kezdve beváltandó új szelvények fognak kiadni.

A testnevelési bélyeg az év végéig érvényesek.

A kereskedelemügyi miniszter a testnevelési postabélyegek érvényességét, mely folyó évi október hó végéig lejárt, a folyó év végéig meghosszabbította, ezek a bélyegek tehát az év végéig továbbra is felhasználhatók postai küldemények bérmentesítésére.

Vámköteles áruk küldése levelben.

A stockholmi 1924. évi nemzetközi postaegyezmény alapján folyó hó 1-től kezdve Magyarországra vámköteles árut levelben is lehet küldeni. A levelre a külföldi feladó zöld színű vámjelzőcédulát tartozik felragasztani, melyen az áru neve, súlya és értéke is feltüntetendő. Ez a vámjelző cédula pótolja a vám-árnyilatkozatot. A postahivatalok a vámköteles árut tartalmazó levelpostaküldeményeket elvámolás alá tartoznak bocsátani s ha a levelben vagy áruminta-küldeményben elhelyezett vámköteles áru behozatali engedély alá esik és ilyen nincs a küldeményhez mellékelve, akkor a level- vagy áruminta visszaszármaztatandó a feladás helyére. Vámkövetési díj fejében a címzett küldeményenkint 5000 koronát, statisztikai illeték fejében pedig 500 koronát tartozik a postának leróni.

Az alföld fasításáról szóló törvény végrehajtása.

A hivatalos lap f. hó 1-i számában jelent meg a 7444. számú földművelésügyi miniszteri rendelet, mely az alföldi erdők telepítéséről és fasításokról szóló 1923. évi XIX. t.-c.-t f. hó 1-ével életbe lépteti s annak végrehajtása tárgyában a következőket írja elő:

1. Elrendeli, hogy az erdőhivatalok legkésőbb 1928. évi október hó 31-ig bezárólag írják össze az érdekelt birtokosok észrevételeinek és kívánságainak meghallgatása mellett a törvény rendelkezései alapján beerdősítendő területeket és a létesítendő fasításokat. E célból az erdőhivatalok az illetékes községi előjáróság előzetes értesítés mellett helyszíni kiszállásokat végeznek, méréseik eredményeit ideiglenes határjelekkel megjelölik s a helyszínen átveszik az érdekelt erdőbirtokosok előszóval vagy írásban előterjesztendő észrevételeit és kívánságait. A kijelölési és talajvizsgálati munkálatok kapcsán az egyes földtulajdonosoknak netán okozott károkat az állam megtéríti, ha a károsult munkálatok befejezésének közzétételétől számított 8 napon belül kárigényét a községi előjáróságnak bejelenti, mely ezt az erdőhivatal útján az illetékes erdőgazgatósághoz terjeszti be.

2. A már meglévő eróket a tényleges állapotnak megfelelően a földadó nyilvántartási adatok és az erdők nyilvántartási törzskönyvnek adatai nyomán kell összeírni. Ez alkalommal a kataszter és az erdőterzskönyv adatai is összehasonlíthatók.

3. Az összeírás alkalmával külön kell kimutatásba foglalni azokat a területeket, melyek az erdőhivatal megítélése szerint más gazdasági művelésre nem alkalmasak, vagy csak nagy költséggel volna ily célra alkalmasakká tehetőek. Ide tartoznak elsősorban a mezőgazdasági célra nem alkalmas fűtőhomokos és szikes földrészteltek, egyes árterületek és vadviszes területek, továbbá a teljesen terméketlen területek.

4. Külön össze kell írni az egyes birtokosok által beerdősítésre önként felajánlott területeket.

5. Össze kell továbbá írni és kimutatásba foglalni azokat a mezőgazdaságilag művelt földeket, amelyeknek csak kisebb foltokban laza szerkezetű homokját a szél mozgásba hozhatja és a homokot elhordhatja, továbbá az egy tagban 50 kat. holdat meghaladó területű szántóföldeket és legelőket, illetőleg az egy tagban 20 kat. holdnál nagyobb réteket.

6. Külön kell végül összeírni a már meglévő fasorokat és szegélyfacsorokat, annak megjelölésével, vajjon további fenntartásuk szükséges és indokolt-e. Az összeírt erdőterületeket térvezárlaton is fel kell tüntetni.

Ki kell továbbá jelölni a közérdekű erdőtelepítések helyét s az erre vonatkozó kijelölési javaslatba elsősorban azokat a közérdekű beerdősítendő területeket kell felvenni, amelyek az összeírás alkalmával nem találtak mezőgazdasági használatra alkalmasnak. A talaj minőségén kívül az erdőterületek kijelölésénél arra is figyelemmel kell lenni, hogy azok lehetőleg magukban is, vagy esetleg meglévő erdőkkel együtt rendszeres erdőgazdasági kezelésre alkalmas, összefüggő eróket alkossanak.

7. Az egyes erdőhivatalok ezenkívül tartoznak a létesítendő fasorok és egyéb gazdasági fasítások tervét is elkészíteni, illetve az erre felhasználandó területeket kijelölni. A kijelölési terv az egyes községekben letárgyalandó s a javaslat lehetőleg az érdekelték meghallgatásával készítenendő. A kijelölési terveket 30 napra a községben közzemlére kell kitenni s e határidő lejártával azok felterjesztendő az erdőgazgatóságokhoz. Az erdőgazgatóság a saját hatáskörében elfogadott vagy átírt kijelölési terveket véleményezés végett átküldi az illetékes mezőgazdasági kamarához, mely 30 napon belül nyilatkozni tartozik, vagy ellenkező esetben a hozzájárulás hallgatóság megadottnak tekintendő. Ezután az erdőgazgatóság a kijelölési terveket az összes iratokkal együtt a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel, aki a kijelölési terveket elbírálja és jóváhagyja. A miniszter határozatáról az érdekelt birtokosok is értesítendőek, továbbá a kijelölési tervek egy másolata az OFB-nek is megküldendő.

Az erdőtelepítésre kijelölt azokért a területekért, amelyek a kijelölési tervbe azért lettek felvéve, mert állandó mezőgazdasági használatra nem alkalmasak, ellenben befásításra még felhasználhatók, a birtokos kártalanítást nem követelhet. Azokat a kisbirtokosokat azonban, akiknek mezőgazdaságilag is használható birtokát kivételes esetekben a kijelölési tervbe közérdekből egészen, vagy olyan mértékben kellett felvenni, hogy a megmaradt birtokrészen okszerűen nem lehetne gazdálkodni, kérésükre kárpótolni kell olyan módon, hogy az OFB a beerdősítésre kijelölt ilyen birtokrészek helyett a vagyonváltás fejében természetben leadott földdekből vagy ilyenek hiányában a községi tulajdont képező ingatlanokból egyenlő értékű földterületet juttasson az érdekelt kisbirtokosnak. Az erdőtelepítésre kijelölt ingatlanok mentesek a tagosítás alól.

Az erdőszítési tervekben, valamint a gazdasági fasításokra vonatkozó tervekben különös gondot kell fordítani arra, hogy a fasítás céljának, valamint a talaj- és éghajlati viszonyoknak leginkább megfelelő fafaják választassanak ki. Fasorok létesítésénél és szegélyfák céljára a birtokos kívánságához képest gymnocissák ültetését is meg lehet

engedni. Ezután a rendelet még arra nézve intézkedik, hogy az erdőszítések és fasítások végrehajtását az erdőhivatalok és erdőgazgatóságok mi módon támogatják, hogy a munkásokat miképpen ellenőrzik, hogy megfelelő facsemetékkel való gondoskodást az állam miként segíti elő, végül pedig megállapítja a rendelet, miként lehet az erdőszítési területeknek a földadó alól való mentesítését kérelmezni, hogy miként létesítendő az állami esemetekertek, hogy miként történik gondoskodás a szükséges munkaeőről, végül pedig kimondja a rendelet, hogy a telepített erdőről, valamint a gazdasági fasításokról az erdőgazgatóságok külön-külön törzskönyvet tartoznak vezetni.

VEGYESEK.

Dohánytermelési beruházási hitel.

A pénzügyminiszter a hazai dohánytermelés fejlesztése érdekében az újonnan jelentkező dohánytermelők és azok részére, akik meglévő dohányterületeiket növelni óhajtják, beruházási hitelt engedélyezett. Erre vonatkozólag a M. Kir. Dohányjövődéki Igazgatóság valamennyi dohánybeaváló hivatalban 190.232/1925. sz. alatti következő körrendeletet bocsátotta ki:

„A dohányültetési terület kiterjeszthetése céljából a pénzügyminiszter ur öngyerméltósága dohánytermelési beruházások létesítésére megfelelő hiteltől gondoskodni méltóztatott. E hiteltől a dohánytermelésre újonnan jelentkezőknek, kik legalább 10 (tíz) katasztrális holdon szándékoznak termelni, nemkülönben a már dohánytermeléssel foglalkozók közül azoknak, akik ültetési területüket szaporítási akucrák, beruházási kölcsönök fognak folyósíttatni. A dohánytermeléssel már foglalkozóknak a beruházási kölcsön csak annyi hold után fog engedélyeztetni, ahány holdnak megfelelő új beruházást (szarópajtát) könytelen a termelő a szándékolt terület szaporításából kifolyólag létesíteni.

A beruházási kölcsön úgy az új jelentkezőknél, mint a többletkérő régi termelőknél kat. holdankint 7.500,000 K-ban van megállapítva. A beruházási kölcsön mindenkor annak egész összege után számlatandó évi 10 százalékos törlesztési és évi 2 százalékos kezelési költség mellett 10 év alatt törlesztendő. Jogában áll azonban a kölcsönvevőnek a kölcsönön a nyert 10 év lejártá előtt is bármikor egészben, vagy részben visszahizetni.

Az egyes évi törlesztési részletek a beváltási járandóságból fognak levonásba hozatni. Arra az esetre, ha az esedékes évi részlet a beváltási járandóságból fedezetet nem talál, a hátralékos összeg a dohány átadásától számított 14 napon belül közpénzben az Országos Központi Hitelszövetkezet (OKH) pénztáráról befizetendő, ennek elmulasztása esetén az esedékes évi részlet az OKH által be fog hajtani.

A beruházási kölcsön csak azok részére fog engedélyeztetni, akik legalább 10 év dohánytermelésre kötelezik magukat és pedig az új termelők a kölcsönkérés alkalmával bejelentett területen, a többletkérők pedig a régi területen, hozzáadva a többletkérő területet. További elengedhetetlen feltétele a beruházási kölcsön folyósításának, hogy a kiutalando beruházási kölcsön telekkönyvileg betábláztassék. Köteles továbbá egy év leforgása alatt a községi előjáróság útján hitelesen igazolni, hogy a kölcsönnek megfelelő nagyságu szarópajtákat tényleg létesített.

Ha valamelyik termelő az elvállalt kötelezettségek bármelyikének nem felel meg, a mindenkori hátralékos összeg (kölcsönhátralék és az egész kölcsönösszeg után járó 2% kezelési költség) azonnal esedékessé válik és neufizetés esetén az OKH által végrehajtás útján behajtható. A beruházási kölcsönök a m. kir. Dohányjövődéki Központi Igazgatóság intézkedésére az Országos Központi Hitelszövetkezet útján fognak folyósíttatni.

Meghagyom a Cimnek, hogy a most előadottakat

Tökéletes munka!

Fordson **Traktor**

Gazdaságos beruházás!

CSÉPEL, SZÁNT, VONTAT!

Kedvező fizetési feltételek!

Magyar Talajművelő és Gazdaságberendező R.-T.

Kérjen árajánlatot!

A legolcsóbb tízem!

Győr, Vilmos császár-ut 45. szám. Telefon: 8-51

A legjobb szántógép!

MOTOR- ÉS GÉPGYÁR MARTOS ÉS HERZ, BUDAPEST

Gyártelep: VII., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT 87. SZ. TELEFON: JÓZSEF 96-22

Városi lerakat: V., BERLINI-TÉR 2., NYUGOTIVAL SZEMBEN. TELEFON: 20-43

SZIVÓGÁZ- ÉS BENZINMOTOROK

SZIVÓGÁZ-, BENZINCSEPLŐGARNITURÁK

TAKARMÁNYKAMRA, KASTELYVILÁGÍTÁS, ÖNTÖZÖBERENDEZÉS STB. HAJTÁSÁRA.

az 5 holdon felül termelőkkel, továbbá a termeléssel felhagyott azon termelőkkel, akik beruházások hiánya folytán a termelést ezidőszertig folytatni nem képesek és végül a körzetéhez tartozó összes közép- és nagybirtokosokkal a legsürgősebben azzal a hozzáadással közölje, hogy mindazok, akik a beruházási kölcsönt, a fentebb ismertetett feltételek mellett, igénybevenni óhajtják, ebbeli igényüket a dohánytermelés alá vonni szándékoztak, illetve többletterületnek katasztrális holdakban történő pontos megjelölése és lakcímküknek pontos kitüntetésével, helyegmentes beadványban a m. kir. Dohányjüvedéki Központi Igazgatóságnak (Budapest, II., Iskola-u. 13. sz.) mielőbb jelentésük be.

Cimadományozás. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Blasko Lajos dr. és Péchy Tibor dr. miniszteri osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi, Mihók Ernő dr., zombori és budonlakai Zombory Bertalan dr., Katona Béla dr., Rök Béla dr., és Czákó Zoltán dr. miniszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet, továbbá az Országos Gazdasági Munkáspénztár tisztviselőinek létszámában Dornier Aurél miniszteri titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta. **Gazdasági főtanácsosi kinevezések.** A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Ambrus Lajos m. kir. főtanácsosnak nyugalomba vonulása alkalmából, Gulden Richárd jószágigazgatónak pedig a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a m. kir. gazdasági főtanácsosi címet adományozta.

Új állattenyésztő egyesület és tejszövetkezet a Dunántúlon. Folyó évi október hó 30-án alakult meg a Pápa-vidéki Allattenyésztő Egyesület a Felső-dunántúli Mezőgazdasági Kamara közreműködésével és szervezése révén Pápa-n 150 taggal. Az alakuló gyűlésen Khuen-Héderváry Károly gróf kamarai elnök ismertette az egyesület célját és jelentőségét. Ormándy János kamarai igazgató előterjesztette az alapszabályokat és megteremtette a választásra vonatkozó javaslatokat. Elnökké Szabadhegyi Elemér földbirtokost, ügyvezető igazgatóvá Németh Jenő pápai földművelésiskolai igazgatót választották meg, aki hónapok óta lelkes munkával készítette elő az egyesület létrejöttét. A Pápa-vidéki Allattenyésztési Egyesület 5 szakosztályra tagozódik az ötféle állatnem szerint. Ugyancsak október hó 30-án alakult meg a Pápa-vidéki Allattenyésztő Egyesület kebelében a Pápa-vidéki Tejszövetkezet, mint az Országos Tejszövetkezeti Központ tagja. Az alapítók száma 82 tag 357 üzlettrésszel. Elnökül Wessely Tibor íráshuzsztatú földbirtokost választották meg. A 15 tagú igazgató-választmány és a 7 tagú felügyelő-bizottság az alakulás után rögtön ülést tartott és elhatározta, hogy 20 községben mielőbb megkezdje a tej értékesítést. Az Országos Tejszövetkezeti Központot Löcherer Béla igazgató képviselte, aki nagymérvű támogatást helyeztet kiállításba. A Felső-dunántúli Mezőgazdasági Kamara is jelentékeny érdekeltséget vállalt az új szövetkezetben.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság nyilvános tárgyalásai. Az Országos Földbirtokrendező Biróság (Budapest, V., Markó-utca 16.) újabban a következő ügyekben tűzött ki nyilvános tárgyalást. Sorra kerül: a II. számú tanácsban november hó 3. napján, délután 5 órakor Tésényfa község földmegváltási ügye; november hó 5. napján, délután 5 órakor Vácharthyáni házhelyrendezési ügyben cseringatlan megállapítása tárgyában hozott elsőfokú ítélet felülvizsgálása. Abaujvári földmegváltási ügye; a III. számú tanácsban november hó 5. napján, délután fél 5 órakor Zalatövé, Zalaindszent, Zalapataka, Csöde és Sényenyósziget községek földmegváltási ügye. A tárgyaló bizottság vezetője felterjesztő Balatonederics község földmegváltási ügyében iratát. Csögle község földmegváltási ügye. Hédervár község földmegváltási ügyében Khuen-Héderváry Károly gróftól újabb terület megváltása.

Megalakult a Faluszövetség fiókja Turkevén. November hó 29-én a nagykunsági társadalmi és kulturális intézmények bevonásával megalakult Turkevén a Faluszövetség fiókja. A város házában tartott értekezleten, melyen Tóth Imre polgármester elnök, a Faluszövetség központja részéről megjelent Radnóti István titkár és Buzi Lajos, a mezővárosi fiók-szövetség titkára. A központi kiküldöttek a Faluszövetség céljait és megszervezésének fontosságát ismertették, melyek után az értekezleten megjelentek egyhangú lelkesedéssel csatlakoztak a Faluszövetség zászlaja alá. A turkevei fiók-szövetség megszervezését Tóth Imre polgármester és Vranany Kálmán gazdasági iskolai igazgató vették a kezükbe. **A vetések állása Erdélyben.** Kolozsvári tudósítónk jelenti: Az augusztusi és szeptemberi bőséges eszések után, október elején bekövetkezett száraz időjárás a mezőgazdasági helyzetre általában kedvező, mert lehetővé tette egyes megkésztett termények teljes beérését és betakarítását a szántó-vető és egyéb gazdasági munkálatok elvégzését. Másrészt az elvetett magvak kikelését és a már kikelt vetések megerősödését nem hátráltatta a száraz idő. A folya-

matban levő vetési munkálatokon kívül a takarmány- és cukorrépa szedése és behordása a késői burgonya és tengeri betakarítása, a tengeriszár vágása, a tavasziak alá szántás, a trágyahordás, a késői kerti termények betakarítása folyamatban van. A korai buzavetések szép sűrűn keltek és jól fejlődtek, a később vetettek részben most kelnek, de az októberi száraz időjárás és az éjjeli hideg miatt több helyen ritkák. Több helyről rovarkárról érkeznek panaszok. Az őszi repace szépen kelte. A szalastakarmány-készlet az állatok kiteleltetésére mindenütt elegendő. Egyes szőlősgazdák a szüretet most kezdik. A must cukortartalma a klosterneburgi mustmértő és minőség szerint 15-24 fok között mozog.

Helyreigazítás. Lapunk legutóbbi számának 1317-ik lapján a „Kultivátor a rét egyengetésénél” c. cikkhez **) alatt fűzött rovatvezetői megjegyzésnek utolsó mondatába sajnálatos tévedés folytán sajtóhiba csuszott, aminek folytán a tréfas megjegyzés érthetlenné vált. A helyes szöveg a következő: A „Rét és legelők javításáról” szóló szakkönyvet Györgyey Adolf dr. tréfasan „rétes és lepedők javításának” nevezte el ugyan, de most már olyan roszszak azok a zöld „lepedők”, hogy — ujakat kell helyettük csinálni.

A Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület tenyész-marhavasárt rendez november hó 14-én Rábacsanakon. A díjazással egybekötött tenyészmarhavasárra eddig 550 darab bika, üsző és tehén felhajtását jelentették be.

A földreform Lettországban. A lett kormány nemrégiben adta ki beszámolóját a földreform eddigi eredményéről. Földkiosztás céljaira az állam igénybevélt 1.733.390 hektár területet, melyből október 15-ig felosztottak 1.373.299 hektárt. Ebből a területből 87.634 kis gazdaságot alakítottak, a még felosztatlan 360.091 hektárból újabb 19.400 gazdaság fog keletkezni. A földreformtárgyalásoknak mindössze hat százaléka ellen érkezett fellebbezés a szenátushoz.

Állást keres. Parányi László, aki jelenleg Törökország halkai gazdasági akadémiájának műszaki felügyelője, vissza kíván térni Magyarországra és valamely itthoni gazdaságban főgépészi, vagy ehhez hasonló állást keres. 28 éves, nős gyermektelen. A kassai felső ipariskolát végezte jeles eredménnyel s évekig volt alkalmazásban a győri ügygyárban, majd a csepeli Weiss Manfred gyárban, ahol 5 évig mint a mezőgazdasági géposztály ügyvezetője működött. Címe: Parányi László, Halkai, École d'Agriculture Superior Aja-Stefano, Konstantinople, Turquie.

A 44 év óta fennálló Fischer J. részvénytársaság zsák- és ponyvagyrát, Budapest, Nándor-u. 31/33., mint elismert megbízható céget, a legjobban ajánljuk. Ponyvaköleszőntintézet.

Csövétengerit értékesít, szemestengerit hízalásra, későbbi szállításra beszeres a Magyar Többtermelés Előmozdító K.-T. Budapest, V., Akadémia-utca 15. Telefon: 136-79.

Ha övni akarja lovait a hideg ellen, akkor rendeljen löpökroót, Szóts szőnyegruházásból, Budapest, Rákóczi-ut 10. Bővebbet a mai hirdetésre.

Közgazdasági és pénzügyi hírek.

A Nemzeti Hitelintézet R.-T.-nak október hó 31-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy az eddigi 6 milliárd korona alapítókét 3 millió darab 2000 K. névértékű új részvény kibocsátásával 12 milliárd K.-ra emeli fel. Az új kibocsátás részvényeket 1926-os szelvényvel darabonként 6500 K. áron a részvényeseknek ajánlja fel, akik minden darab régi részvény után egy darab új részvényt vehetnek át. Az elővételi jog, november hó 2-10-ig bezárólag gyakorolható a R.-T. központi főpénztáránál (VI., Vilmos császár-ut 25.) és összes főpénztáráinál.

E tökéletes keresztülvétele után az intézet összes saját tőkéi 36 milliárd K.-ra emelkednek. A közgyűlés az igazgatóságba beválasztotta Pásztor Miksa m. kir. kincstári főtanácsost, a Pénzügyi Központ vezérigazgató helyettesét és Windisch Hermann, m. kir. kincstári főtanácsost, a Pénzügyi Központ ügyvezető igazgatóját, a felügyelő-bizottságba pedig Fehér Istvánt, a Pénzügyi Központ igazgatóját.

NYILTÉR.

(E rovatban foglalkórt nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Vegye meg a patikában az „Agrária“ patkányirtó huskonzervát 8846
Gyártja: Standard, Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 14.

Egy éves oltványok, gyökerez hazai vesszők, sima és gyökerez riparia portalis-alanyok kaphatók
a Nemzetközi Borkereskedelmi R.-T.
Budapest, IV., Egyetem-utca 2.
társintézetek államilag ellenőrzött telepein. — Árajánlattal díjmentesen szolgálunk. 8460

Kifogástalan üzemképes, használt 20 HP
Fowler-gőzeke
összes tartozékaival, rendkívül jutányosan eladó. Érdeklődéseket „Használt gőzeke 8488” jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja. 8488

Szabad kézből eladó, családi körülmények miatt. Pest megyében, 30 km.-nyire Budapesttől,
40 magyar hold jöminőségű rét (kaszáló)
Direkt vevők közelebbit megteudhatnak: Budapest, V., Falk Miksa-utca 4., III. I. 8492

Hosszulejáratu **mezőgazdasági hiteleket**
tehermentes földbirtokra a legrovidebb időn belül folyó-sittat Jakobovits Gyula és Társa, Budapest, V., Bálvány-utca 16., felelelet. Zaloglevelek, állampapírok. 8477

Uradalmi tejet vásárol
budapesti és vidéki üzemei részére évi kötésre
Egyesített Tejipari Részvénytársaság
Budapest, IX., Ipar-utca 4. sz.
Telefon: József 82-34 és József 82-90 8408

LANGE és TÁRSA
Budapest, VII., Nefelejts-u. 12.
Telefon: József 58-96
Legújabb különleges berendezések legnagyobb
SZÉNMEGTAKARÍTÁSRA,
valamint fáradszóró és füstgáz értékesítésére.
Speciális tapasztalatok vízvezeteki, csatornázási, itató- és tüzelési berendezések, kut- és szivattyutelepek, hűtő- és szellőztetési berendezések tervezésében és kivitelezésében.
Lelkiismeretes, kimerítő felvilágosítások az összes műszaki kérdésekben.
20 éves bel- és külföldi gyakorlat!
8332

KERESKEDELEM, TŐZSDE.
Rovatvezető: Rege Károly dr.
Budapesti gabonapiac. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezte Gabonaosztályának jelentése.) 1925. november 3. A budapesti gabonapiac a kenyérmagvak piacán lanya irányzat érvényesült és mérsékelt forgalomban egy a buza, mint a rozs olcsóbbodott. A termények piacán az üzleti tevékenység a tengeri kivételével, mely iránt némileg élénkebb a kereslet, anélkül azonban, hogy nagyobb forgalom fejlődött volna ki, valamennyi áruban csak nagyon szűk keretek között mozgott. Az irányzat általában tartott. 1925. november 2-án, budapesti paritásában, kg.-kint a következő árakat jegyezték: Buza 76 kg.-os: tiszavidéki 3450-3475, felsőtiszai 3425-3450, fejmegyei 3400-3425, pestvidéki 3400-3425. Buza 79 kg.-os: tiszavidéki 3500-3525, felsőtiszai 3525-3550, fejmegyei 3500-3525, pestvidéki 3500-3525, rozs, új 2250-2300, takarmányárpa, új 2400-2600, sórárpa 3200-3500, repace 6200-6300, zab 2450-2550, köles 2000-2100, tengeri 2750-2800, buzakorpa 1575-1600 K.
Budapesti liszt- és őrleménypiac. („Avena” Mezőgazdasági Termény- és Állattenyésztő R.-T. jelentése.) 1925. november 3. Lanya irányzat mellett a tegnapi tőzsdén a következő lisztárak fordultak elő: dupla 0-ás 5800, 0-ás 5700, 2-es 5200, 6-os 3800-4000, takarmányliszt 2000, korpa 1600, 1-es rozs-liszt 3800-4000, egységes 75%-os rozsliszt 3200-3400 K, volt kg.-kint budapesti paritásában, zsákkal együtt. Malomárak:

Ogr 6300, Og 6200, 2-es 5700, 6-os 4300, 7-es 3250, roz 0-as 5400, egységes rozliszt 4600 K. kg-kint.

Budapesti takarmányvásár. Nov. 3. (A székesfővárosi vásárgazdóság hivatalos jelentése.) Rétiszéna I. rendű 6 125,000—135,000, II. rendű 6 90,000—120,000, III. rendű csomagolásra 50,000—80,000, muharszéna 100,000—130,000, lucernaszéna 150,000—180,000, takarmányrépa 35,000—45,000, alomszalma 50,000—75,000, zsupszalma 75,000—100,000, zsupszalma 1 kéve 4000—5000 K.

Vetőmagvak. A magpiac üzletellen. Az állomásokon élénkült a kínálat, a kereslet azonban jelentéktelen. Kölest 1800, cirokmagot 1300, tavaszi búkkönyvt 2500, szőszösbükkönyvt 6000, koriandert 2900 koronáért kínáltak ma állomásokon, de kötések alig fordultak ki. Különösen lóheréből növekszik a kínálat, a nagyaránkás árú 16,000, az arankamentes 18,000 K.-ért kínálják állomásokon. A mák iránt élénk az érdeklődés és állomáson 16,500—17,000 K.-s pénzajánlatok vannak. Budapesten 18,000 koronáért könnyen helyezhető el.

Külföldi tőzsdek. New-York és chicagói terménytőzsde-zárlat, október 31. Chicago. Buza 60 lb.-ás decembe 537.8, májusra 524.5, júliusra 462, tengeri 56 lb.-ás decembe 288.4, májusra 305.1, júliusra 309.1, zab 32 lb.-ás decembe 263.4, májusra 296.2, júliusra 300.5, roz 56 lb.-ás decembe 314.4, májusra 336.8. New-York. Buza, őszi vörös 60 lb.-ás 621.8, kemény 629.7, tengeri 46 lb.-ás 375, liszt sp. wcl. 196 lb.-ás 869 cent métermázsánkat. — Wien, okt. 31. (Terménytőzsde.) A kedvtelen hangulat a nyomott külföldi hírekre nem változott meg, buzában és rozsban kötés nem történt, mivel a malmok sem voltak hajlandók vásárolni. Az üzleti esend a felvidéki piacokon is tapasztalható, legfinomabb minőségű áru csak igen kis tételekben került eladásra, jól tartott maradt. Zab volt még barátságosabb, csupán magyar és ritkábban jugoszláv árú került eladásra. Jegyzések 100 kg.-kint forgalmi árával, vám nélkül, egyéb megjelölés hiján ab Wien: belföldi buza 37—38.50, 79—80 kg.-os magyar tiszavideki 41.50—43.50, egyéb magyar 39—40, la Manitoba buza 47—48 (októberi behajzásra), belföldi Marchfeldi roz 28—28.25, Waldviertel 26.25—26.75, pestvidéki 27.25—27.75, belföldi árpa 34—41, felvidéki 41—45, magyar 33—40, tengeri 28.75—28.85, belföldi zab 29—35, magyar 28.50—30.50, lisztek nagykereskedelmi árai: buzadara 74—76, tengeridara 49—51, polenta 53—54, belföldi 0-as buzaliszt 69—73, elvámolt magyar 68—72 shilling. — Pozsony, nov. (Terménytőzsde.) Az irányzata lanya. A 78—80 kilós buza 178—180, a 76—77 kilós 173—175, roz 133—137, válogatott minőségű árpa 210—215, sörárpa 175—185, szkványminőségű 150—165, morzsolt tengeri 113—114, ipari burgonya 29—30 cseh korona volt mázsánkat. — Újvidék, okt. 31. (Terménytőzsde.) A bácskai buza 250—255, bánáti 247.50, szerémségi zab 165, bácskai ötengeri 174, bácskai duplanullás liszt 400 dinár volt mázsánkat.

Budapesti vágómarhavásár. 1925. november 3. Felhajtás 499 darab nagy vágómarha. A vásár irányzata lanya volt, az árak kg.-kint 500 K.-val olcsóbbodtak. Eladatlanul visszamaradt 160 darab. Következő árakat jegyezték kg.-kint elősúlyban: Bika, jobb minőségű 11,000—15,000 kivételesen 15,500—16,000, bika, silányabb minőségű 6000—10,500, tarka hizott ökör, jobb minőségű 12,000—16,000, középminőségű 8000—11,500, alárendelt minőségű 6000—7500, magyar tehén 6000—12,500, kivételesen 16,500, tarka tehén 6000—14,000, kivételesen 14,500—15,000, bivaly 6000, növendék 4000—12,000, kicsontozni való 3500—5000 K.

Budapesti szórómarhavásár. 1925. október 30. Felhajtás 219 darab élő belföldi szopésborjú. A vásár irányzata lanya volt, az árak kg.-kint 1900 K.-val estek. Jegyzett árak: Elő borjú: Belföldi szopés: I. rendű 18,000—19,000, kivételesen 20,500, II. rendű 16,000—17,000 K.

Budapesti juhvásár. 1925. november hó 2-án. Felhajtás: 1279 darab juh, egymint: 438 darab hizalt ürü, 815 darab feljavított juh, 26 darab kiverő és anyajuh. A vásár irányzata lanya volt, az árak változatlanok. Eladatlanul visszamaradt 533 darab feljavított juh. Jegyzett árak kg.-kint elősúlyban: Hizalt ürü 5800—7000, kivételesen 8500 K.-ig, feljavított juh 5000—7000, kivételesen 9000 K.-ig. Kiverő és anyajuh 7000 K.

Budapesti sertésvásár. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezete sertéstelepiének jelentése.) A ferencvárosi nyílt és zárt vásáron a felhajtás 4560 darab volt, melyből eladatlanul visszamaradt 1900, darab. A vásár menete és az árak tartottak. Árak: prima urasági 20,000—21,000, prima szedett 18,000—18,500, közép 16,000—17,000, könnyű jobb 14,000—15,000, könnyű silány 13,000—14,000, öreg urasági 17,500—18,000, öreg szedett 16,000—17,000, angol sonkamalac 17,000—19,000, szalonna 23,000—23,500, zsír 25,500—26,000, hasított fél-

sertés 22,000—23,000, lókehus 21,000—22,000, szalámihus 18,500—19,500. A keddi vásáron a felhajtás 1586 darab. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete bizományi hízalásra sertéseket elfogad és olcsó hitelt előlegez.

Gyapja. A gyapjupiac változatlan.

Nyersbőr. A nyersbőrpiac változatlan.

Tej- és tejtermékek. (Budapest székesfővárosi vásárgazdóság hivatalos árjegyzése.) Árak a budapesti piacon: Tejes tej literje 4500—5000, tejszínhab literje 40,000—55,000, tejfel literje 20,000—28,000, vaj kg.-ja 60,000—72,000, nagyban 44,000—48,000, tehénturó kg.-ja 12,000—18,000, juhturó kg.-ja 36,000—40,000, ementáli sajt kg.-ja kicsinyben 60,000—80,000, nagyban 40,000—45,000, grói sajt kg.-ja kicsinyben 60,000—70,000, trappista sajt kg.-ja kicsinyben 36,000—50,000, nagyban 28,000—34,000 K.

Baramfi és tojás. Árak a budapesti piacon kicsinyben: Csirke kg.-ja 18,000—45,000, tyúk kg.-ja 35,000—70,000, hizott ruca kg.-ja 26,000—30,000, sovány pulyka kg.-ja 50,000—90,000, libamáj kg.-ja 40,000—100,000, ludzsír kg.-ja 35,000—55,000, tojás darabja 1800—2400 K.

Budapesti halpiac. Árak kg.-kint ezer K.-ban: Ponty kicsinyben la. 40—50, nagyban 28—35, la. 30—40, nagyban 22—25 K.

Budapesti vadpiac. Árak: Nyul bőrben drb.-ja 50,000—80,000, nagyban 30—65, vadlud 45—50, fácán darabja 60,000—80,000, fogoly drb.-ja 25,000—35,000 K.

Zöldseg és gyümölcs. Árak kg.-kint a budapesti piacon: Sárgarépa 1500—7000, petrezselyem 2000—7000, zeller 4000—8000, kalarabé 1000—3000, vöröshagyma 1200—2500, fokhagyma 14,000—28,000, cékla 1000—5000, fejeskáposzta 800—1800, kelkáposzta 1000—4000, vöröskáposzta 2000—6000, fejjessalata 800—2000, rózsaburgonya kicsinyben kg.-kint 1100—1500, nagyban 100,000, fehérburgonya kicsinyben 800—1200, nagyban 65,000—70,000, retek 2000—4000, paradicsom kg.-kint 6000—9000, zöldpaprika 5000—10,000, fők 2000—4000, 1 cső tengeri 400—800, karfiol 12,000—24,000, torma 8000—30,000, sóska 3000—7000, spenót 2000—4000, champingomba 35,000—120,000, alma 4000—18,000, birsalma 4000—10,000, körte 4000—24,000, szőlő 4000—18,000, dió 6000—20,000, gesztenye 5000—14,000 K.

Borpiac. A borpiac változatlan.

Szesz és szeszestalok. A szeszüzlet változatlan.

Egy aranykorona ma a dollár hivatalos jegyzésének pénzfolyamán számítva 14,380.95 papirkoronával egyenlő.

Zürich, nov. 2. (Denzárslat.) Budapest 0.007270, Berlin 123.90, Newyork 519.12 1/2, Bécs 73.12 1/2, Prága 15.37 1/2, London 2514.50, Paris 21.80, Milanó 20.50, Belgrád 9.20, Bukarest 2.46.25.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

H. H. A burgonyát tengeri helyett sertéshizláló takarmánynak alkalmazni akkor, érdemes, ha — a burgonyafőzés költségei beleértve — 4 kg. burgonya ára nem haladja meg 1 kg. tengeri mindenkori piaci árát. A főtt burgonyából és darából álló keveréket igen szívesen fogyasztja a sertés. A dara minden arányban keverhető főtt burgonyával; 60 kg.-os súlódre darabonként és naponként 3—4 kg. burgonya a maximális mennyiség. Tekintve hogy 3/4 éves súlódokról van szó, legjobb lesz felében darából és felében burgonyából álló keveréket etetni. A darát úgy kell összeállítani, hogy abban elég fehérje is legyen, másrészt a burgonya méshizányát szensavas takarmánnyal pótolni kell.

J. M. Dunaküli. Egy magyar holdra, közepes trágyázás mellett 120 q istállótrágyát számítottunk. Egy máza istállótrágya értéke — ha rideg jóságától származik a trágya — 30 aranyfillerre becsülhető.

Nv. uradalom. Burgonyaszemeszlék értéke hektóhengerenként 30 fillér, szemesterményekből készült szeszmoszlék 40—65 aranyfillér között ingadozik.

Sz. K. Bogyoszló. Beszáradás éretlen és nedves állapotban betakarított máknál 10—14% között ingadozik, a betakarítástól számított 6—8 hét leforgása alatt.

K. E. Miskolc. Fejőstehenek beszerzése lefejőstehenészet részére Bonyhád vidékén, Czellőmők, Pápa és Vas megyének néhány részében, továbbá Vác környékén remélhető legkönnyebben. Amennyiben szalastakarmánya szerzése a piacon nem ütözik semmi nagyobb nehézségbe. Ha a tej kedvezően értékesíthető s nagyobb városokhoz a gazdaság közel van, egy a lefejőstehenészet is jövedelemmel járhat. A szalastakarmánytermelésre jövedelmezőség

szempontjából az lenne az irányadó, ha lehetőleg löherét, vagy lucernát és csalamádét termelhetne szükséges mennyiségben, mert csak e kötéle szalastakarmánytermésnek a biztosításával remélhető kielégítő eredmény. O. J.

CIPŐK ÉS BAKANCSOK
legolcsóbb gyári árban.

Férfi munkásbakanca, tiszta bőranyagból, 40—46 sz. — K 145.000
Férfi l. sárga szőrszálbőrű bakancs, egyben szabott, kipróbált tartós, 40—46 sz. — K 170.000
Férfi sárga strapacipő, amerikai forma, 40—46 sz. — K 185.000
Férfi prima box fűzős, szőrszálbőrű, 40—46 sz. — K 250—275.000
Férfi sárga vagy fekete puhaszőrű strapacipő, lip. lant K 395.000
Sárga halincsiszma K 395.000
Postai rendeléseket pontosan teljesít.

KISS H. CIPŐNAGYKERESKEDŐ
Budapest, VII., Miksa-utca 13. (Dohány-u. sarok, New-York palotánál)

Gyapjút
közvetlen bel- és külföldi gyári megbízásból legmagasabb áron vásárol

Zeisler Artur
Budapest, V., Szabadság-tér 17.
Tőzsdepalota (főbejárat) Telefon: 76—99
Közvetítők szokásos jutalékban részesülnek

GROZIT
bőrfedellemez

erős, tartós, vihartálló!
Kiválóan alkalmas gazdasági épületek és régi zsinórtetőtök átfedésére.

Gyártja és tesztelését vállalja:
"GROZIT"
GASZFALT-ÉS KATRÁNY, VEGYITERMÉNGYÁR
Budapest, VI., Bertalan-tér 3. 8235 Telefon: 67—98

Világszabadalom!
Forró nyárban sem kell jég, ha húst, tejet, tojást, sört stb. önműködő **A-S** géppel hűt mely ily hámulatlan egyszerű:

Gellert Ignác és Társa R.-T.
Budapest, V., Kohány-u. 4. Telefon: 12—91
Wien, III., Kegelpasse 27

SZIVATTYUK
KÖLDÖK, CENTRIFUGÁL- ÉS LÉGSZIVATTYUK, KOMPRESSZOROK stb. minden kivitelben és méretben kaphatók a KLEIN, SCHANZLIN és BECKER, FRANKENTHAL németországi cég magyarországi képviselőinél:
JAUSZ TESTVÉREK, BUDAPEST
VI., TERÉZ-KÖRUT 37. TELEFON: 150—44.

Legújabb gazdasági szakkönyvek jegyzékét ingyen küldi a "Patria" R.-T. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

ELADÓ 160 drb. 4 hónapos, páronként kb. 45 kgr. súlyu, vegyes ivaru

mangalicasüldő
Elsőrendű tenyésztanyug Herceg Festetics Tassilo Uradalom, Berzeneze. 8407

GAZDASÁGI NYOMTATVANYOK
vállalatunk nyomtatványgyártásában szerkesztették be. Árjegyzéket ingyen küldünk: "PATRIA" Irod. vállalat és nyomdai R.-T., Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelék)

IRUS-MŰVEK MAGY. KÖZPONTI MŰSZAKI IRODA
Telefonszám: 97—62 BUDAPEST, VI., Podmaulorky-u. 21. Sürgősen: "IRUS"

Specialitásként szállít azonnal a legjobban bevált szab. eredeti és MALOMBERENDEZÉSEKET és "Nordmühbau" hámozógépeket az összes gazdasági magvak, szalás és rostos termények feldolgozására

Továbbá szállít **NEUMEYER** Herkules motorekét szivógáz-, petróleum- és benzinüzemre

A modern technika legelőkeltebb alkotása
Szánt Arat Csépel Vontat
Elsőrendű referenciák 8312 Legmesszebbmenő jótállás

Gőzekeköteleket
aszavított legmagasabb szaktitai szilárdsággal 8404 eredeti gyári árskon azonnal szállítok
Toepffer Róbert
Budapest, I., Mészöly-u. 6. Telefon: József 85—05.

"Krüger-gyöngye" és "Wolthmann" elsőrendű válogatott
vetőburgonya
kisebb tételekben is kapható a Fejsóhalomi Gazdaságban. Vasut és posta Vecsés. 8475

Trifolium Magkereskedelmi és Kiviteli Részvénytársaság, Budapest, V., Akadémia-u. 1.
 Sürgőnycim: ROZULA 7434
 Telefon: 194-61 és 171-50

Vásárolunk legmagasabb napiáron lóhere- és lucernamagvakat, mintázott ajánlatokat kérünk

Mielőtt lucerna-, lóhere-, baltacim-, Viktoria- és Express-borsó-, mustár- és egyéb gazdasági magtermését értékesíti, tegyen mintázott ajánlatot:

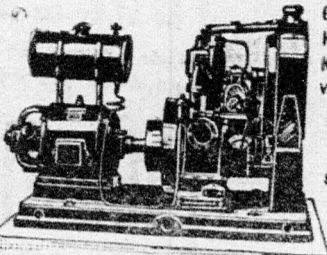
FÖLDES GYŐZŐ Mag- és Terménykereskedelmi R.-T.

Budapest V., Zrinyi-utca 14. szám.

Telefon: 141-10 Sürgőnycim: Földesur Budapest

Szállít azonnal **szénkéneget** prima kül földi árut.

VILÁGÍTÁSI KÖZPONT

Simmeringi Benzinmotoros-Dinamó legolcsóbb, legjobb, legmegbízhatóbb

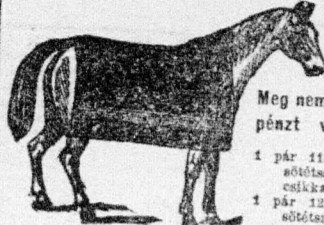
GAZDASÁGOK KASTÉLYOK KÖZSÉGEK világítására 30-600 lámpára. Azonnal szállítható.

8506

Ajánlattal szolgál:

GRÁZ F. mérnök, Budapest, V., Falk M.-u. 8.

LÓPOKRÓCOK

béke-beli minőségben

Meg nem felelőért a pénzt visszaadom.

- 1 pár 118x178 nagy, sötétszürke, barna csikkal 334.000 K
- 1 pár 125x180 nagy, sötétszürke, barna csikkal 270.000 K
- 1 pár 135x185 nagy, kitűnő minőségű kék csikkal 360.000 K
- 1 pár 150x195 nagy, kitűnő minőségű, kék csikkal 420.000 K
- 1 pár 132x193 nagy, bolgár szürke, kék csikkal 425.000 K
- 1 pár 135x195 nagy, sötét montén, kék csikkal 550.000 K
- 1 db 140x195 nagy, gyapjú szürke flanel-takaró, fehér csikkal 230.000 K
- Padlóbevonásra alkalmas 120 cm széles balta minden szobában 135.000 K

Szöts, VII., Rákóczi-ut 10 (Sip-utca sarkán)

Cimre nagyon ügyelni! Rendelési kérem a lapra hivatkozni.

TÖZEGKORPÁT ÉS ALOMTÖZEGET

légszár az állapotban azonnal szállít a **TÖZEGKITERMELŐ R.-T.**

Központi iroda: Budapest, V., Tükör-utca 4. sz. Telefon: 38-91, 65-13, 71-95

Termelőtelep és gyár: Fonyód (Somogy m.)

8 HP Hofherr-gyártmányú cséplőgarnitúra

3-éves gyári magánjáró, körülgűrűs cséplővel és egy 20 HP FOWLER-gyártmányú gőzekegarnitúra

2 ekével 15 vagon búzáért eladó. Hammer, Mahler, Wittmann gőzeke-társaság, Elek (Arad vm.)

Nemestóthy Szabó Gyula és Társa

okleveles mérnök és gépészmérnökök mérnöki vállalata

tervez, épít gazdasági berendezéseket és épületeket, gazdasági ipari üzemeket, műszaki kérdésekben felvilágosítással szolgát, minden gazdaságban előforduló gépeket a szükségnek megfelelően kiválaszt és beszeres.

Budapest, VI., Eötvös-utca 26/b Telefon: 67-95

ERDÉLYI MARK

gőz- és motoreke-alkatrészgyár és gőzeke-bérszántó vállalat

Budapest, VI., Lehel-utca 10. Telefon: 191-17, 194-35

Sürgőnycim: „Gőzeke” Budapest

Vállal BÉRSZÁNTÁST

legmodernebb, szilveitűs, majdnem teljesen új gőz-akciók, vállalja továbbá: gőzekekészletek, billenőek teljes gyári javítását, új tüzszekrények építését, mindenféle kazánmunkákat.

GŐZEKEALKATRÉSZEKET

szállít minden rendszerű gőzekebes raktárról, vagy készíti és javítja rendelés után.

Modellek után azelőtt, szürke vagy bronzöntvény. Készít bármely acélöntvényt, állandóan raktáron tart és azonnal szállít új gőzeke-sodronyköteleket minden méretben, eredeti gyári áron.

Ardeni csikók

10 darab herélt 3 éves, 11 darab herélt 2 éves, 11 darab idei ménesikő eladó Hippolitai gazdaságban, posta és vasút Zichyújfalu. 8494

Bármilyen minta szerinti nyomtatványt vagy könyvet

mérés nélkül árban készít a "PÁTRIA" nyomda r.-t. Budapest, IX., Üllői-ut 26.

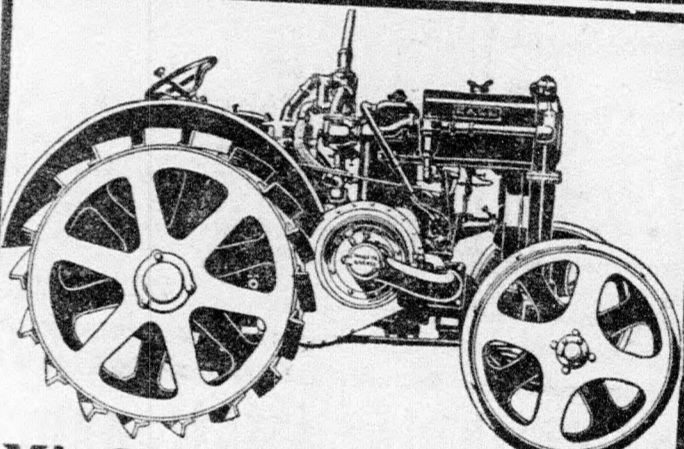
60.335/1925. szám. XI. 2.

Árverési hirdetés.

A nagytétényi m. kir. állami zöldségtermelőtelepen 615 állatok u. m.: lovak, csikók és sertések, továbbá motorok, vízszivattyúk, csövek, hidmérleg, tizedesmérlegek, kocsih, gazdasági eszközök, lézerszámok, konyhafelszerelések, cséplőgépek stb. stb. folyó évi november 12-én és a következő napokon délelőtt 10 órától kezdve, nyilvános szóbeli árverésen, azonnali átvétel és készpénzfizetés kötelezettsége mellett, a legjobbat igérőnek eladtnak.

Az árverésre kerülő tárgyak az említett zöldségtermelőtelepen (villamosvasút-közelkedés a Gellért-fürdőtől Budapestéig) naponként megtekinthetők. Bővebb felvilágosítást ad a helyszínen a telep vezetője és a vezetés alatt álló minisztérium kertészeti főosztálya (V., Országház-tér 11. szám, I. em. 111.). Budapest, 1925. évi október hó.

8495 Földművelésügyi miniszter.

Mindig csak a legjobbat szállítani

több mint 40 év óta cégünknek ez a tradíciója és ez vezetett, midőn a **CASE** amerikai traktorgyár kizárólagos képviselőjét elváltuk.

Mindenki, aki traktor iránt érdeklődik, várja be a **CASE** traktorok nyilvános bemutatását, mert

- a **CASE** traktor szerkezetében kúpos fogaskerék vagy végtelen csavar egyáltalán alkalmazva nincs, melyek más traktornál az erő nagyrésztét megemészti;
- a **CASE** traktor szíjtárcsája közvetlenül a forgattyus tengelyen ül, cséplőkor az egész fogaskerék szerkezet áll;
- a **CASE** traktor-nál cséplőkor nem kell a szíjat keresztelni;
- a **CASE** traktor forgattyus tengelye három csapágyban jár;
- a **CASE** traktor-nál a forgattyus tengelynek és a hajtórudaknak csapágyait olajszivattyú látja el nyomás alatt kenőanyaggal;
- a **CASE** traktor összes tengelyei nagy és erős hengeres csapágyakban járnak;
- a **CASE** traktor gépje kicserélhető hengerekkel bír;
- a **CASE** traktor beépített hatásos gyorsabályozóval van ellátva;
- a **CASE** traktor a hűtővíz mozgatására külön szivattyúval bír;
- a **CASE** traktor-nál a ventilátor hajtásához nem kell szíj, amely gyakran megnyúlik vagy elszakad;
- a **CASE** traktor-nál a gyújtáshoz magasfeszültségű Bosch-mágnes van alkalmazva;
- a **CASE** traktor valódi Sack-féle ekével szánt.

Bővebb felvilágosítással készségesen szolgál: **PROPPER SAMU R.-T., Budapest, V., Vilmos császár-ut 52.**

Utmenti

fásításra erős, koronás diófa, Beszlercei szilva, cseresznye, továbbá ákác, kanadai nyár, jegenyenyár, ezüstlevelű nyár, zöld juhar, japán ákác, továbbá mindennemű gyümölcsfa, európai és amerikai alanyú gyökeres szőlővesszőt szállít s ajánlattal szolgál

UNGHVÁRY
NAGYKÖRÖS

